

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآوردگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خانبابائی، امیر زراوندوز، نسترن صمدی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، هادی فولادی، فرشید کریمی، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، عزیز الباسی پور، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مجتبی فرهادی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، علیرضا حیدری، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، الهام رضائی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، نگین مرسلی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، امیرحسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی، پیروز وجان، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، عاطفه طاهر، حامد صفرخانیان، فاطمه عزیزی، مهدی کاردان، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	محمد مشهدبان محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، امیرمحمد کماسی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی محیا مالکی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: وجیهه نجفی، مهدی یعقوبیان، محسن جمشیدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی هادی حاجی‌زاده	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سید مجتبی رضازاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

۸- گزینه «۲»

(معمد بفرمایید)

ابتدا تعداد کل زیرمجموعه‌های سه عضوی را به دست می‌آوریم:

$$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3! \times 3!} = \frac{6 \times 5 \times 4}{3 \times 2 \times 1} = 20$$

حال از این حالت‌ها فقط یک حالت وجود دارد که هر سه عضو زوج باشند
{۲، ۴، ۶} پس تعداد زیرمجموعه‌هایی که حداقل یک عضو فرد دارد برابر است با:

$$20 - 1 = 19$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

۹- گزینه «۴»

(معمد پرورد نظامی)

چون ترتیب افراد مهم نیست.

$$\binom{15}{13} = \frac{15!}{13! \times 2!} = \frac{15 \times 14}{2} = 15 \times 7 = 105$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۰- گزینه «۳»

(معمد پرورد نظامی)

$$\binom{5}{2} \times \binom{6}{1} = \frac{5!}{2! \times 3!} \times 6 = 10 \times 6 = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

معادله از درجه اول است، بنابراین جمله $x^2(k-1)$ باید حذف شود و
برای حذف آن کافی است ضریب x^2 را برابر صفر قرار دهیم:

$$k-1=0 \Rightarrow k=1$$

مقدار $k=1$ و مقدار $x=2$ را به عنوان جواب در معادله جایگذاری کرده و
مقدار b را به دست می‌آوریم:

$$k=1 \Rightarrow 2x-b=0 \xrightarrow{x=2} 4-b=0 \Rightarrow b=4$$

در نهایت داریم:

$$k+b=5$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۱۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

$$\begin{aligned} 2x^2 + 3x = 5 &\xrightarrow{+2} x^2 + \frac{3}{2}x = \frac{5}{2} \\ &\text{یک کردن ضریب } x^2 \\ &\xrightarrow{\text{اضافه کردن مربع نصف ضریب } x} x^2 + \frac{3}{2}x + \left(\frac{3}{4}\right)^2 = \frac{5}{2} + \left(\frac{3}{4}\right)^2 \\ &\text{به طرفین تساوی} \\ &\xrightarrow{\text{اتحاد مربع دو جمله‌ای}} \left(x + \frac{3}{4}\right)^2 = \frac{5}{2} + \frac{9}{16} = \frac{49}{16} \\ &\quad \downarrow \quad \quad \downarrow \\ &\quad a \quad \quad k \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \frac{k}{a} = \frac{49}{12}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۳- گزینه «۴»

(نسترن صمدی)

اگر در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ علامت a و c مخالف هم
باشند، آنگاه $\Delta = b^2 - 4ac$ همواره مثبت است. پس در معادله

$$kx^2 - x - k = 0 \quad \text{که } a=k \text{ و } c=-k \text{ است داریم:}$$

$$\Delta = (-1)^2 - 4k(-k) = 1 + 4k^2 > 0$$

چون $\Delta \geq 0$ پس معادله همواره دارای دو جواب حقیقی است.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، ۲۷ تا ۳۲)

۱۴- گزینه «۱»

(نسترن صمدی)

اگر جواب‌ها α و β باشند، معکوس آن‌ها $\frac{1}{\alpha}$ و $\frac{1}{\beta}$ هستند. پس:

$$\frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\beta} = \frac{\alpha + \beta}{\alpha\beta} = \frac{S}{P} = \frac{\frac{-(3k-1)}{2}}{\frac{k+2}{2}} = \frac{-3k+1}{k+2} = 3$$

$$-3k+1=3k+6 \Rightarrow -5=6k \Rightarrow k=\frac{-5}{6}$$

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta > 0$ داریم:

$$S = \frac{-b}{a} \quad \text{مجموع جواب‌ها}$$

$$P = \frac{c}{a} \quad \text{حاصل ضرب جواب‌ها}$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۵- گزینه «۳»

(معمد صمدی)

همان‌طور که می‌دانیم جمع ریشه‌ها (S) از رابطه $\frac{-b}{a}$ و ضرب ریشه‌ها

(P) از رابطه $\frac{c}{a}$ به دست می‌آید:

از طرفی داریم:

$$\alpha + 2\beta = 3 \Rightarrow (\underbrace{\alpha + \beta}_S) + \beta = 3 \Rightarrow \alpha + \beta = 3 - \beta$$

$$\Rightarrow -\frac{b}{a} = \frac{1}{2} \Rightarrow \beta = 3 - \frac{1}{2} = \frac{5}{2}$$

در ضمن ریشه معادله در خود معادله صدق می‌کند، در نتیجه داریم:

$$2\left(\frac{5}{2}\right)^2 - \frac{5}{2} + m = 0 \Rightarrow \frac{25}{2} - \frac{5}{2} + m = 0$$

$$\Rightarrow m = -10$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۶- گزینه «۳»

(معمد پر دل نظامی)

در گزینه «۳» داریم:

$$x^2 + 5x = x^2 - 4$$

$$5x = -4 \Rightarrow x = \frac{-4}{5}$$

در سایر گزینه‌ها توان متغیر x درجه ۲ و ۳ باقی می‌ماند.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۱۷- گزینه «۳»

(معمد اسری)

برای اینکه معادله دو ریشه حقیقی و متمایز داشته باشد، باید $\Delta > 0$ باشد.

پس داریم:

$$\Delta = (-m-1)^2 - 4(m-2)$$

$$\Delta = (m+1)^2 - 4m + 8$$

$$\Delta = m^2 - 2m + 9$$

$$\Delta = (m-1)^2 + 8$$

برای هر مقدار حقیقی m ، مقدار Δ مثبت است.

$$(m-1)^2 + 8 > 0$$

و از رابطه ضرب ریشه‌ها داریم:

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} = m - 2$$

برای این که دو ریشه علامت مخالف داشته باشند، باید $x_1 \cdot x_2 < 0$ پس

$$m - 2 < 0$$

$$\Rightarrow m < 2$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۸- گزینه «۳»

(امیر حسن زاده فرد)

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}, \quad x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$$

$$\Rightarrow x_1 \cdot x_2 = \left(\frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \right) \left(\frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \right)$$

$$= \frac{(-b)^2 - (\sqrt{\Delta})^2}{4a^2} = \frac{b^2 - \Delta}{4a^2} = \frac{(-\sqrt{3})^2 - 6}{4(-1)^2}$$

$$= \frac{3-6}{4} = -\frac{3}{4}$$

با توجه به عدم مشخص بودن مقدار C در معادله بسط و گسترش دادن

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

بدست می‌آید.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۱۹- گزینه «۳»

(حامد نصیری)

مساحت هر یک از شکل‌ها برابر است با:

$$x^2 = \text{مساحت مربع}$$

$$\text{مساحت دایره} = \pi r^2 = \pi \left(\frac{2}{\sqrt{3}\pi} x \right)^2 = \pi \left(\frac{4x^2}{3\pi} \right) = \frac{4}{3} x^2$$

$$x^2 + \frac{4}{3} x^2 = 21 \Rightarrow \frac{7}{3} x^2 = 21 \Rightarrow x^2 = 9 \xrightarrow{x>0} x = 3$$

$$\Rightarrow \text{محیط مربع} = 4x = 4 \times (3) = 12$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۵)

۲۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

اگر تعداد دانش‌آموزان ریاضی را x و تعداد دانش‌آموزان تجربی را y در نظر بگیریم، طبق فرض مسئله تعداد دانش‌آموزان انسانی برابر است با:

$$2x - 3 = \frac{y}{3} + 36$$

$$\Rightarrow 2x - \frac{y}{3} = 39 \xrightarrow{\times 3} 6x - y = 117$$

تعداد کل دانش‌آموزان برابر با ۱۹۵ است، بنابراین:

$$x + y + (2x - 3) = 195 \Rightarrow 3x + y = 198$$

دستگاه معادلات زیر را حل می‌کنیم:

$$\begin{cases} 6x - y = 117 \\ 3x + y = 198 \end{cases} \xrightarrow{[1] + [2]} 9x = 315 \Rightarrow x = \frac{315}{9} = 35$$

$$\xrightarrow{3x+y=198} 3 \times 35 + y = 198 \Rightarrow y = 198 - 105 = 93$$

$$y - x = 93 - 35 = 58$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۱۴)

ریاضی و آمار (۲)

۲۱- گزینه «۱»

(هاری فولادی)

می‌دانیم گزاره جمله‌ای است خبری که بتوان ارزش آن را تعیین کرد و ارزش آن دقیقاً درست یا نادرست باشد.

در گزاره (الف) اگر به جای n مقادیر فرد صحیح قرار گیرد حاصل برابر ۱- می‌شود که طبیعی نیست.

در گزاره (ب) اگر به جای p عدد ۲ قرار دهیم حاصل ۱+ می‌شود اما سایر اعداد اول فرد هستند و حاصل برابر عددی منفی می‌شود.

در گزاره (پ) عدد $\sqrt{2} + 2$ عددی گنگ است.

بنابراین سه گزاره با ارزش نادرست هستند.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۲ و ۳)

۲۲- گزینه «۳»

(فرشید کریمی)

با توجه به گزاره دو شرطی $(q \Leftrightarrow p)$ در صورتی درست می‌باشد که (p, q) هر دو یا درست باشند یا هر دو نادرست باشند.

بپردازیم به گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: اگر p و q در گزاره $(q \wedge p)$ هر دو درست باشند، می‌تواند درست باشد.

در گزینه «۲»: اگر p و q در گزاره $(q \vee p)$ هر دو درست باشند، می‌تواند درست باشد.

در گزینه «۴»: اگر p و q در گزاره $(q \Rightarrow p)$ هر دو درست یا هر دو نادرست باشند، قطعاً درست می‌باشد.

اما در گزینه «۳» در گزاره عطفی $(\sim p \wedge q)$ چون دو گزاره غیر هم ارزش داریم، لزوماً نادرست می‌باشد:

$$\begin{cases} q, p \longrightarrow T \rightarrow \begin{cases} q \rightarrow T \\ \sim p \rightarrow F \end{cases} \\ q, p \longrightarrow F \rightarrow \begin{cases} q \rightarrow F \\ \sim p \rightarrow T \end{cases} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۱)

۲۳- گزینه «۴»

(پیمان طیار)

با توجه به قوانین دموگان داریم:

$$\sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

حال طبق قانون جذب داریم:

$$\equiv [(\sim p \wedge \sim q) \vee \sim q] \equiv \sim q$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

۲۴- گزینه «۴»

(احمد حسن زاده‌فر)

استدلال ارائه شده از نوع مغالطه است و نتیجه آن باید بررسی شود، مغالطه نادرست است. (چون سعید عیوب مرا گفته، حتماً دوست من نخواهد بود).

$$p \Rightarrow q \text{ مقدمه ۱}$$

$$q \text{ مقدمه ۲}$$

$$\therefore p$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۲۵- گزینه «۴»

(رضا قانباتانی)

ابتدا گزاره «مربع مجموع دو عدد طبیعی عددی گنگ نیست» را به صورت گزاره شرطی می‌نویسیم.

«اگر a و b دو عددی طبیعی باشند، آنگاه $(a+b)^2$ عددی گنگ نیست.» سپس آن را عکس نقیض می‌کنیم.

اگر $(a+b)^2$ عددی گنگ باشد، آنگاه a و b دو عددی طبیعی نیستند.

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۱۶)

۲۶- گزینه «۳»

(احمد حسن زاده‌فر)

$$n \equiv p \wedge q \rightarrow \text{ترکیب عطفی } p \text{ و } q$$

$$d \equiv p \vee q \rightarrow \text{ترکیب فصلی } p \text{ و } q$$

$$\text{گزینه «۳»}: (p \vee q) \wedge (p \wedge q) \equiv n \equiv d$$

$$\text{گزینه «۴»}: (p \wedge q) \vee (p \vee q) \equiv n \equiv d$$

بنابراین گزینه «۳» نادرست است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

۲۷- گزینه «۲»

(مهمیر)

$$(\sim p \vee q) \Rightarrow (\sim p \wedge q) \equiv \sim(\sim p \vee q) \vee (\sim p \wedge q)$$

$$\equiv (p \wedge \sim q) \vee (\sim p \wedge q)$$

$$\equiv (\underbrace{p \vee \sim p}_{\text{همیشه درست}}) \wedge (p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p) \wedge (\underbrace{\sim q \vee q}_{\text{همیشه درست}})$$

$$\equiv (p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p)$$

$$\equiv (\sim q \Rightarrow p) \wedge (p \Rightarrow \sim q) \equiv q \Leftrightarrow p$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۹ و ۱۶)

۲۸- گزینه «۲»

(امیر زرنروز)

در جدول تکمیل یافته زیر داریم:

$\sim p$	$\sim q$	p	q	$q \wedge \sim p$	$p \Rightarrow (q \wedge \sim p)$
T	T	F	F	F	T
T	F	F	T	T	T
F	T	T	F	F	F
F	F	T	T	F	F

پس در ستون نتیجه، دو تا T وجود دارد.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

۲۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۳۰۰)

برای درستی همزمان گزاره‌های $p \Rightarrow q$ و $\sim p \Rightarrow q$ ، چون تالی ثابت است، پس تالی باید درست باشد، بنابراین q درست و p گزاره‌ای دلخواه است. حال در گزینه «۱» داریم:

$$d \equiv d \Rightarrow d \equiv (q \vee p) \Rightarrow q \text{ درست}$$

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۷)

۳۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری تیر ۱۳۰۲)

$a = b$ است، پس $a - b = 0$ ، بنابراین در مرحله (۵) نمی‌توانیم طرفین تساوی را بر $(a - b)$ تقسیم کنیم زیرا تقسیم بر صفر معنی ندارد.

(ریاضی و آمار (۲)، معادله درجه دوم، صفحه ۱۷)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۳۱- گزینه ۱»

مورد گزینه ۱» از عوامل بیداری جامعه در عصر بیداری است، نه از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی.

عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی:

الف) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتابهای کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود.

ب) توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان

ج) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۳۲- گزینه ۱»

شاعران غزل‌سرای دوره بازگشت به سبک حافظ و سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی: نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی
شاعران قصیده‌سرای دوره بازگشت به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی: صبای کاشانی، قاتنی شیرازی و سروش اصفهانی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۳۳- گزینه ۲»

بیت صورت سؤال از محمدتقی بهار است و عبارت‌های گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ همگی درباره او و فعالیت‌هایش درست هستند. عبارت گزینه ۲» مربوط به سید اشرف‌الدین گیلانی (نسیم شمال) است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۹)

۳۴- گزینه ۴»

قائم‌مقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب‌المثل‌های لطیف به سبک گلستان سعدی نوشت و موجب اقبال عامه (نه نخبگان جامعه) به نثر گردید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۲۰)

۳۵- گزینه ۴»

در بیت صورت سؤال ناچه (شتر) در گل و لای مانده است، زیرا شاعر آن‌قدر گریسته است که از آب دیده (اشک) او اطراف کاروان پر شده است. در بیت گزینه ۴» هم شاعر اشک خود را به باران تشبیه می‌کند و می‌گوید به ساربان بگویند در روز باران محمل نبندد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۴»

مفهوم مشترک ابیات: تواضع و فروتنی موجب کمال است.
مفهوم بیت گزینه ۴»: هر ترقی و پیشرفتی، تنزل و سقوط را در پی دارد.
(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۹)

۳۷- گزینه ۲»

ابیات صورت سؤال را سعدی در ضمن حکایتی از «گلستان» آورده و منظور این است که اگر انسان بیشتر از دخل و درآمدش خرج کند، بالاخره روزی خواهد رسید که کفگیرش به ته دیگ بخورد. در گزینه ۲» هم شاعر شخصی را که در روز چراغ را روشن می‌کند ابله می‌داند، چرا که روغن چراغش تمام شده و شیش تاریک خواهد شد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۳۲)

۳۸- گزینه ۴»

در گزینه‌های «۱، ۲ و ۳»، عاشق با دیدن بی‌مهری معشوق، ترک عشق و عاشقی می‌کند اما در گزینه ۴»، حق نالیدن از معشوق را هم ندارد.
ترک عشق و عاشقی در گزینه‌های مرتبط با هم به شیوه‌های مختلفی بیان شده (عاشق معشوقی دیگر شدن، قید معشوق را زدن و یا پنهان کردن عشق خود)، ولی بالاخره این سه گزینه ارتباط بیشتری با هم دارند و بیت گزینه ۴» مفهومی متفاوت را بیان می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۳۹- گزینه ۱»

الف) غرور و عجب در هنگام مستی همانند خود شراب، بدنام و مذموم است.
ب) تا زمانی که شخص همت و اراده داشته باشد، از کسی شراب طلب نمی‌کند.

تشریح مفهوم ابیات نادرست:

ج) شراب و هر دل‌بستگی دنیایی، شادی و نشئه‌ای به همراه ندارد. (ستایش و ارستگی از دنیا و دل‌بستگی‌های دنیوی)

د) شراب، سودا و دیوانگی، عشق را می‌افزاید.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۳»

واژه «قاتل» در «برخیزد و گرد سر قاتل گردد» معنای کسی که کشنده است می‌دهد و صفت جانشین اسم است؛ این درحالی است که در تحلیل متنی از کلیله و دمنه، «قاتل» صفتی برای غیر انسان عنوان شده بود.

نکته مهم درسی:

از کنکور ۱۴۰۱ به بعد، نوعی از سؤالات حفظی و غیرتحلیلی از درس ۱ فنون ۱ (شعر عطار و متنی از کلیله) باب شد که پاسخ‌گویی به آن‌ها صرفاً در گرو حفظ کردن بند به بند صفحات ۱۴ الی ۱۸ است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در مصراع نخست واژه «عشق» تکرار شده است، ولی واژه «تپان تپان» یک لغت محسوب می‌شود و فاقد تکرار است.
گزینه ۲: «رخ آغشته به خون» کنایه از جان سپردن است.
گزینه ۳: کاربرد «را» در این شعر مفعولی نیست و بنابر دستور جدید، باید به شکل «برای» معنا شود: برای آن کسی که حدیث عشق در دل گردد، بایسته است که ز تیغ عشق بسمل گردد (بسمل گشتن: قربانی شدن) (علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۱- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)
تشبیه: «لب لعل» / واژه «لب» سه بار تکرار شده و تکرار آوای «ل» در «لب، لعل، لب، لب» موسیقی برجسته‌ای می‌سازد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: تشبیه: «لعل تو مثل قند است» / واژه‌آرایی: تو / فاقد واج‌آرایی «ل»
گزینه ۳: فاقد تشبیه / واژه‌آرایی: دل / فاقد واج‌آرایی «ل»
گزینه ۴: تشبیه: رخ تو مثل گل است. بلکه از گل هم برتر است. / واژه‌آرایی: «بیا» و «می‌گذرد» / فاقد واج‌آرایی «ل» (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۲- گزینه ۲

(سیر علیرضا امیری)
در گزینه ۲، تکرار واژه‌های «هر»، «همه» و «او» در کنار و تکرار آوای «ب» در «بینایی، بینا، بین، زیبایی، زیبا» موسیقی آوایی پررنگی ایجاد می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: تکرار: «از» / بیت فاقد واج‌آرایی حرف «گ» یا «ب» است.
گزینه ۳: تکرار: «یار» / بیت فاقد واج‌آرایی حرف «گ» یا «ب» است.
گزینه ۴: فاقد تکرار است. / واج‌آرایی حرف «گ» در واژگان «اگر»، «هزارگونه»، «بگشت»، «هرگز»، «نگشت»، «دیگرگون» (علوم و فنون ادبی، بریع)

۴۳- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)
ادات «چون» در «چون مرغ بسمل» تشبیه را قطعی می‌کند. تکرار صامت «م» در «می‌تپم، مرغ، بسمل، میان، من» واج‌آرایی قابل شنیدن می‌سازد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: به‌خاطر نداشتن تشخیص نادرست است.
گزینه ۳: تشبیه «بوی یار» به «توبهار» / به‌خاطر نداشتن استعاره نادرست است.
گزینه ۴: به‌خاطر نداشتن تکرار نادرست است. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۴- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)
الف) با تکرار صامت «س» و «ش» واج‌آرایی دارد.
ب) «مشرق وجود» اضافه تشبیهی است و تشبیه فشرده محسوب می‌شود. «خورشید وحدت طالع شده است» تشبیه گسترده با وجه شبه است و «من چون ذره ناپدیدم» تشبیه گسترده با وجه شبه و ادات تشبیه دارد.
ج) «عاشقم» عیناً تکرار شده است.
د) «سیمرغ وصال در دلی فارغ آشیان سازد» دارای تشبیه گسترده با وجه شبه است.

علت رد گزینه‌های دیگر:

در بیت «د» تشبیه فشرده نداریم و در بیت «الف» تشبیه گسترده وجود ندارد. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۵- گزینه ۱

(سیر علیرضا امیری)
«دیده را چو نبات در آب می‌گدازم» تشبیه گسترده آشکار است. / استعاره: «شکر» استعاره از بوسه یا سخنان ارزشمند است. / تکرار آوای «م» در «می‌گدازم، همه، امید» موسیقی آوایی ایجاد می‌کند؛ بنابراین در میان گزینه‌ها «تشبیه، استعاره و واج‌آرایی» دقیق‌تر است. / بیت فاقد تکرار است. (علوم و فنون ادبی، بیان و بریع)

۴۶- گزینه ۱

بررسی ابیات:

(سیر علیرضا امیری)
بیت الف) «مه» استعاره از یار زیبارو و تشبیه مرجح چهره یار به شمس و قمر
بیت ب) «سنبل» استعاره از موهای یار و تشبیه مرجح زلف به شام
بیت ج) «خنجر خون‌ریز» استعاره از مژگان یا حتی نگاه‌های نافذ یار و «ترک چشم» اضافه تشبیهی
بیت د) فاقد تشبیه و «دیو» استعاره از عقل و «آب» استعاره از عشق
بیت ه) فاقد تشبیه و استعاره (علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۷- گزینه ۴

(سیر علیرضا امیری)
در بیت گزینه ۴ «۴» واژه «دام» یک بار به معنای «حیوان اهلی» و بار دیگر هم به معنای «تله» آمده است و جناس تام ساخته است.
واژه‌آرایی در سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: تکرار «لب»
گزینه ۲: تکرار «شهید»
گزینه ۳: تکرار «کعبه»، «مردم» و «دیده» (علوم و فنون ادبی، بریع)

۴۸- گزینه «۳»

(سیر علیرضا احمدری)

«شکار دل» استعارهٔ مکنیه ساخته است. گویی دل غزالی است که یار با کمک تیر مژه و کمان ابرو در صدد شکار اوست. / «تیر مژه» و «کمان ابرو» دارای تشبیه‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چهرهٔ یار با ماه سنجیده شده است؛ پس تشبیه داریم. «پری‌روی» فاقد استعاره و دارای تشبیه درون‌واژه‌ای است.
گزینه «۲»: به‌خاطر نداشتن تشبیه و استعاره نادرست است.
گزینه «۴»: به‌خاطر نداشتن تشبیه و استعاره نادرست است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۴۹- گزینه «۲»

(سیر علیرضا احمدری)

الف) در هر دو مصراع تشبیه مرجح وجود دارد. روی او مثل لاله است از لحاظ رنگ. بلکه از آن هم برتر است و زلف او از لحاظ بو مثل مشک است. بلکه از آن هم برتر است. (تشبیه مرجح پای ثابت ایده‌های خارج از کتاب کنکور سراسری است.)

ب) تشبیه: سراجۀ جمال / استعارهٔ مصرحه: هندو (خال) و کیوان (صورت)
ج) تشبیه: چون سعدی / استعاره: «بلبل» عاشق غزل‌خوان
د) فاقد تشخیص است. شاعر می‌گوید یار با غمزه به چشم خودش سحر و جادو می‌آورد و با پیچیدن موهایش فتنه ایجاد می‌کند.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۵۰- گزینه «۳»

(سیر علیرضا احمدری)

بررسی ابیات:

الف) بیت تنها در واژگان ردیف دارای واژه‌آرایی است.
ب) هر دو بیت دارای دو تشبیه‌اند. تشبیهات بیت اول: «باغ مدعا» و «خار جفا» / تشبیهات بیت دوم: «گل مراد» و «شاخ امید»
ج) ابیات لحنی خشک دارند و فضای عاطفی و مضمون رباعی اندرزی و اخلاقی است. پس نمی‌تواند در حیطهٔ ادبیات غنایی (عاشقانه، عارفانه و مرثیه) قرار بگیرد.

د) مفهوم رباعی: برای رسیدن به مراد و آرزو باید سختی‌ها را تحمل کرد. بیت مذکور در گزینه «د» به درهم‌آمیختن بدی‌ها و خوشی‌ها در دنیا اشاره دارد و با نگاهی واقع‌گرایانه زیبایی‌های دنیا را همراه با عیبشان به مخاطب نشان می‌دهد.

ه) در ابیات واژهٔ «شاخ» در معنای «شاخه» به چشم می‌خورد که یادآور تحلیل متنی از کلیله و دمنه است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریر)

۵۱- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

همسو ساختن «وزن و محتوا» نوعی استادی در سخن و نشان‌دهندهٔ داشتن آگاهی از موسیقی و حالت خاص هر یک از اوزان شعری است. با توجه به این توضیح، فقط در گزینه «۳» می‌توان تناسب وزن و عاطفه را مشاهده کرد.

بررسی ابیات:

گزینه «۱»: محتوای بیت: پند و اندرز - وزن: مفتعلن مفتعلن فاعلن (شاد و ضربی) همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، تناسبی میان وزن و عاطفه مشاهده نمی‌شود و می‌توان گفت این وزن، مناسبتی با پند و اندرز ندارد.

گزینه «۲»: محتوای بیت: غم و اندوه - وزن: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن (شاد و طرب‌انگیز) در این سروده نیز تضادی میان وزن و محتوا به وجود آمده و شاعر توجهی به همسویی این دو مورد نداشته است. (این بیت در مورد آسیب‌ها و کشتارهایی است که زلزله بر جای گذاشته است.)

گزینه «۳»: محتوای بیت: بیان غم و اندوه (دمم با جان برآید) - وزن: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (آرام و با درنگی منظم) در این سروده، تناسب میان وزن و محتوا مشاهده می‌شود.

گزینه «۴»: محتوای بیت: بیان غم و اندوه - وزن: مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن (شاد و طرب‌انگیز) / در این بیت هم مناسبتی میان وزن و عاطفه مشاهده نمی‌شود. (این بیت مرثیه است و شاعر در غم نبود شخص مورد نظر سروده است.)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۲- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

در این بیت شاعر برای تداعی کردن صدای «شکستن شیشه» از تکرار صامت «ش» استفاده کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تکرار صامت‌های «گ - ر»

گزینه «۲»: تکرار صامت «س»

گزینه «۴»: تکرار صامت‌های «د - ش»

تکته مهم درسی:

در واج‌آرایی لزوماً تعداد تکرار واج‌ها ملاک اصلی نیست! بلکه گوش‌نوازی و میزان تأثیر آن بر سخن مهم است، زیرا در غیر این صورت می‌توان گفت این آرایه را می‌شود در همهٔ ابیات مشاهده کرد، در صورتی که چنین نیست.

مثلاً در بیت: «گفتا برون شدی به تماشای ماه نو / از ماه ابروان منت شرم باد رو»، صامت «ب» ۴ بار تکرار شده، ولی واج‌آرایی خلق نشده است.

پس ملاک و شرط وجود واج‌آرایی در یک بیت: ۱- قرار گرفتن واج‌ها در فاصله‌ای کوتاه ۲- موسیقی ایجاد شده محسوس و موجب گوش‌نوازی شود.

همچنین این را نیز به یاد داشته باشید که «واج‌آرایی حاصل از تکرار صامت‌ها، محسوس‌تر از مصوت‌ها می‌باشد».

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۳- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

در گزینه «۲»، گزاره بیان شده نادرست است؛ زیرا این بیت بار عاطفی ندارد. شاعر صرفاً گزارشی از یک گفت‌وگو و بیان حال ارائه می‌کند و در آن احساساتی مانند شادی، اندوه، امید، یأس، حیرت و تعجب دیده نمی‌شود. بنابراین، نمی‌توان از هماهنگی یا ناهماهنگی وزن و عاطفه در این بیت سخن گفت.

تکته مهم درسی:

هر متنی که وزن و قافیه داشته باشد، لزوماً شعر محسوب نمی‌شود؛ برای اینکه یک متن واقعاً شعر شود، مهم‌ترین عامل «عاطفه» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «مفعولن مفتعلن فاعلن» است و آهنگی ضربی و شاد دارد؛ بنابراین، گزاره ارائه شده درباره آهنگ آن درست است.

گزینه «۳»: وزن بیت «فعولن فعولن فعلن» است و آهنگی کوبنده و حماسی دارد که با محتوای بیت هماهنگ است و به حال‌وهوای حماسی آن می‌افزاید.

گزینه «۴»: وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلن» است و آهنگی ملایم و آرام دارد که با محتوای غم‌آلود و عاطفی بیت تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۴- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

می‌دانیم که تناسب و همسویی میان وزن و عاطفه، بر قدرت و تأثیرگذاری شعر می‌افزاید و آن را دلنشین‌تر می‌کند. بنابراین، در این گزینه باید به دنبال ناهماهنگی میان وزن و عاطفه باشیم تا بتوانیم پاسخ درست را بیابیم. همه ابیات در وزن ضربی و شاد، یعنی «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن»، سروده شده‌اند و تنها گزینه‌ای که محتوایی غم‌انگیز دارد و با این وزن شورانگیز تناسب ندارد، گزینه «۴» است؛ زیرا شاعر در آن از سوز دل و اشک خونین خود سخن می‌گوید.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۵- گزینه «۱»

(رضا رنبری)

برای القای غم و اندوه، وزن‌هایی مناسب‌ترند که آهنگی کشیده، آرام، سنگین و غیرضربی داشته باشند؛ زیرا این نوع آهنگ با فضای عاطفی غم و اندوه تناسب دارد. در گزینه «۱»، وزن بیت «مفاعلهن فاعلهن فاعلهن» است. این وزن آهنگی آرام، سنگین و غیرضربی دارد و از میان گزینه‌ها، برای القای فضای غم‌انگیز مناسب‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» آهنگی کوبنده، کوتاه و حماسی دارد و بیشتر برای بیان مفاهیم رزمی و هیجانی مناسب است.

گزینه «۳»: وزن «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» آهنگی ضربی و پرتحرک دارد و بیشتر با فضاهای شاد و شورانگیز تناسب دارد.

گزینه «۴»: وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» نیز آهنگی بلند، سنگین و غیرضربی دارد و معمولاً برای مفاهیم تعلیمی و فلسفی به کار می‌رود، بنابراین انتخاب مناسبی نیست.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۶- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا اهری)

شاعر در بیت گزینه «۳»، با لحنی سرشار از اعتمادبه‌نفس می‌گوید که از مأموران سر کوی یار نمی‌هراسد و آنان را سگ کوچکی می‌پندارد. ولی در سایر گزینه‌ها لحن ملتمسانه و خودکوچک‌پندارانه همراه با تواضع بیش از اندازه به چشم می‌خورد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر خطاب به ممدوح خود، از به‌همراه نداشتن سگ در هنگام شکار گلایه می‌کند؛ کیست که نداند خود را سگی می‌پندارد که شاه را بابت این که او را با خود به شکار نبرده مورد سؤال قرار می‌دهد؟

گزینه «۲»: شاعر با تشبیه خود به سگ، خود را سزاوار سلامتی نمی‌داند.

گزینه «۴»: شاعر خود را سگ می‌پندارد و از شاه انتظار به یاد آوردن سگ را ندارد!

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

وزن پس از عاطفه مهم‌ترین و مؤثرترین عامل در پیدایی شعر است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در بیت گزینه «۲» شاعر با استفاده از لحنی تند و ریتمی کوتاه مفهوم خشم را القا می‌کند.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۵۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» شاعر از ویژگی‌های آوایی و تکرار منظم موسیقی بهره گرفته است، اما در بیت گزینه «۴» تکرار منظم موسیقی همانند سایر گزینه‌ها مشهود نیست.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه «۱»

(سید علیرضا اهری)

در بیت گزینه «۱» سعدی سخن خویش را با وزن و آهنگی درآمیخته که به آسانی حالت شادی و نشاط درونی او را به خواننده منتقل می‌کند، اما در بیت سایر گزینه‌ها وزن و آهنگی شاد برای محتوایی غمگین به کار گرفته شده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

جامعه‌شناسی (۳)

۶۱- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

متن راجع به اهمیت دانش عمومی است و ارتباطی با دانش علمی ندارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۶۲- گزینه «۴»

(آزیتا بیدرقی)

انسان با تفکر و تعقل از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌هایش فراتر می‌رود، معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند و به آگاهی گسترده‌تر و عمیق‌تری از عالم و آدم می‌رسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۲)

۶۳- گزینه «۳»

(بوار دلیلیان)

فیلم سینمایی «دورافتاده» داستان فردی است که بر اثر یک اتفاق مجبور می‌شود چهار سال به تنهایی در جزیره‌ای خالی از سکنه زندگی کند. با تماشای این فیلم درمی‌یابید که انجام دادن هر کنشی چقدر دشوار می‌شد اگر جهان اجتماعی دانش عمومی لازم برای انجام آن را در اختیار ما قرار نداده بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۵)

۶۴- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

انسان در زندگی اجتماعی با مسائل و مشکلات زیادی مواجه می‌شود؛ مسائلی مانند ناامنی، ترافیک، اعتیاد، آلودگی هوا، بحران آب، بیکاری، فقر، نابرابری، قانون‌گریزی، بحران هویت، بحران اخلاقی، بحران آگاهی و همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آنها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند. اما افرادی که درباره این مسائل دانش علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۶)

۶۵- گزینه «۱»

(محمدمعری یعقوبی)

زمانی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید کردند. آنها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند. آنها با این گفته به تدریج به این برداشت دامن زدند فقط «علم تجربی» علم است. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند. این رویکرد از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد و کم‌کم در محافل علمی از رونق افتاد. یکی از این چالش‌ها، علم ریاضی بود؛ علمی که فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد، ما تجربه خود را نادرست می‌دانیم نه آنچه علم ریاضی می‌گوید.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۶)

۶۶- گزینه «۲»

(یاسین ساعری)

از منظر کتاب درسی، علوم انسانی و علوم اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند. این نگاه وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد و کنش‌های انسان‌ها را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۶۷- گزینه «۴»

(سینا غلامی)

مورد آخر از فواید علوم اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۶۸- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

- روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی است.

- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. البته به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

- هر گاه در جوامع، تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج یابد و در ذخیره دانشی آنها تعارض‌هایی پدید آید، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود؛ دانش عمومی به طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند، دانش علمی از رشد و رونق لازم بازمی‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷ و ۱۱ و ۱۳)

۶۹- گزینه «۱»

(آزیتا بیدرقی)

- جمله اول با ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) ارتباط دارد.

- متافیزیک (فلسفه) نه جزئی از علوم انسانی است و نه جزئی از علوم اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است.

- جمله سوم از جمله فواید علوم طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷ و ۱۲)

۷۰- گزینه «۳»

(رانیا امیری)

تمامی جملات به‌جز جمله گزینه «۳» مربوط به دیدگاه دوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی است و جمله سوم مربوط به دیدگاه اول است.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیرة دانشی، صفحه ۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- گزینه ۲

(سید آرش مرتضائی فر)

- «بانک» نمونه‌ای از پدیده اجتماعی است. به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، «پدیده اجتماعی» می‌گویند.
- بر سر دوراهی قرار گرفتن، مؤید ویژگی ارادی بودن کنش است.
- مشتری برای رعایت حقوق دیگران (تحقق یک ارزش) نباید در حضور دیگران با تلفن همراه صحبت کند (پیدایش یک هنجار)
- مورد تحسین دیگران قرار گرفتن، پیامد ارادی وابسته به اراده دیگران است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴، ۷، ۸ و ۱۳)

۷۲- گزینه ۳

(مهراد کرمی)

- پدیده‌های تکوینی (طبیعی و ماوراءطبیعی) پدیده‌هایی هستند که انسان آنها را ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند؛ مثل دریا، شیطان، فرشته و
- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا، به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۷)

۷۳- گزینه ۴

(امیر حسین فزایی)

- نرخ جایگزینی به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد.
- شاخص سالمندی از افزایش نسبت سالمندان در جمعیت و به بیانی دیگر، کاهش نسبت افراد ۱۴-۰ ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال و بالاتر خبر می‌دهد.
- پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که سهم جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر تا سال ۱۴۳۰ به حدود ۲۲ درصد برسد.

- میانگین سنی جمعیت ژاپن به ۴۸/۴ سال رسیده و این کشور ثروتمند آسیایی اکنون پیرترین کشور جهان به شمار می‌رود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۷۴- گزینه ۳

(ریحانه امینی)

پیامدهای ارادی کنش احتمالی و پیامدهای غیرارادی کنش قطعی است.
(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۷، ۱۷، ۲۳ و ۲۷)

۷۵- گزینه ۱

(فاطمه رشائیان)

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» را می‌توان از هر کنشگری پرسید زیرا فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود.
- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.
- گستره جهان اجتماعی به اندازه دانش و آگاهی آن است و مرزهای جهان اجتماعی همان مرزهای دانش آن است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵، ۱۳ و ۲۷)

۷۶- گزینه ۲

(علیرضا میرری)

«به دیگران بفهمانم که قرار نیست حالا حالاها پیاده شوم»: کنشی که با توجه به دیگران و با در نظر گرفتن افراد دیگری انجام می‌شود، یک کنش اجتماعی است. همچنین هر کنش اجتماعی، خود یک پدیده اجتماعی است. (خردترین پدیده اجتماعی) در اینجا هم فرد نویسنده، نشستن خود را با در نظر گرفتن دیگران انجام داده است، زیرا می‌خواهد با محکم نشستن خود، به دیگران یک مفهومی را بفهماند.

«خاطرات کودکی‌ام را مرور می‌کردم»: به فعالیت‌هایی که انسان در ذهن خودش انجام می‌دهد و بروز خارجی ندارد (یعنی دیگران آن را نمی‌بینند) کنش درونی می‌گویند. همچنین کنش‌هایی که بدون توجه به دیگران است، کنش فردی نام دارد. در اینجا نیز مرور خاطرات، یک کنش درونی و فردی است.

«مرا به یاد پدر بزرگم انداخت»: به یاد کسی افتادن، کنشی است که در ذهن افراد رخ می‌دهد، بنابراین یک کنش درونی است و بروز خارجی ندارد.

«برای احترام به سالمندان از جای خود برخاست»: احترام به سالمندان، یک ارزش اجتماعی است. ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۷۷- گزینه ۱

(آریتا بیرقی)

ضروری شدن جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ← انتقال ارزش‌ها و هنجارها به افراد

رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران ← کنش اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۴)

۷۸- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- مجموعه پدیده‌های اجتماعی، جهان اجتماعی را تشکیل می‌دهد. در واقع جهان اجتماعی، معلول پدیده‌های اجتماعی است.
- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

- خانواده، امنیت، صلح و ... حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۴ و ۲۵)

۷۹- گزینه «۳»

تشریح موارد نادرست:

- هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است.

- پوشش و زبان نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۸۰- گزینه «۱»

(الهام رضائی)

«عبارت اول»: فعالیت‌های شتاب‌زده انسان همان کنش‌های انسان است که در جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. محیط زیست نیز مربوط به جهان طبیعی است. پس این عبارت به تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی اشاره دارد.

«عبارت دوم»: خشکسالی در جهان طبیعی قرار می‌گیرد و ساختن انبار و سیلو کنش اجتماعی و مربوط به جهان اجتماعی است. ابتدا خشکسالی رخ می‌دهد و سپس انسان به فکر مقابله با آن می‌افتد، بنابراین عبارت فوق به تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی اشاره دارد.

«عبارت سوم»: خداوند و فرشتگان پدیده‌های ماوراءطبیعی هستند و آرمان‌ها و ارزش‌ها پدیده‌های اجتماعی، بنابراین عبارت سوم در اینجا به تأثیر جهان ماوراء طبیعی بر جهان اجتماعی اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷)

جامعه‌شناسی (۲)

۸۱- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی‌فر)

فرهنگ زاین دارای تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع است. فرهنگ اینکاها فاقد تداوم تاریخی بالا و فاقد گستره جغرافیایی وسیع است. فرهنگ‌های اسلام و مسیحیت دارای تداوم تاریخی بالا و دارای گستره جغرافیایی وسیع هستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۱۱)

۸۲- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

موارد به ترتیب مربوط به ویژگی‌های «معنویت»، «عدالت» و «تعهد و مسئولیت» است.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۸۳- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند اما در استعمار نو استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند اما در استعمار فرانو استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۲۵)

۸۴- گزینه «۳»

(معمدمعری یعقوبی)

قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند «اغلال و سلاسل» می‌نامد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۸)

۸۵- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

جمله صورت سؤال مربوط به دیدگاه اول راجع به تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی است و جمله گزینه «۳» هم به همین دیدگاه اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۸۶- گزینه «۴»

(علیرضا هیدری)

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت، محدود نمی‌دانند (و). از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است (ج) و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق‌طبیعت تقسیم می‌کنند (ب). بنابراین با در نظر گرفتن دو جهان ذهنی و فرهنگی، در نگاه آن‌ها چهار جهان وجود دارد. (الف)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۶)

۸۷- گزینه «۳»

(زینت پیرقی)

مردم جامعه تغلب، گمان می‌برند که ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیتی که آنان به دست آورده‌اند برسند و اصولاً چنین سعادت را نمی‌شناسند و فقط آنان خوشبختند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۱۹)

روان‌شناسی

۸۸- گزینه «۲»

(ژنپ آژری)

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد. اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی گروه مهاجم می‌تواند استقلال سیاسی خود را به‌دست آورد و اگر فرهنگ غنی داشته باشد. می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد.
- فرهنگ غرب: اروپا در پنج قرن اخیر، کانون شکل‌گیری فرهنگ جدیدی است که آن را به نام «فرهنگ غرب» می‌شناسیم. فرهنگ غرب در این مدت اشکال متفاوتی از سلطه را پدید آورده است.
- موفقیت‌های استعمار اروپاییان به دلیل پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود.
- استعمار اروپایی در سده ۱۷ و ۱۸ میلادی بزرگترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۸۹- گزینه «۴»

(علیرضا میری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اینکه دنیا پایانی دارد یا خیر، از پرسش‌های هستی‌شناسانه است. پرسش از عقل و وحی نشان‌دهنده بحث در حیطه معرفت‌شناسی است. پرسش از وجه تمایز انسان، نشان‌دهنده انسان‌شناسی است.
گزینه «۲»: پرسش از توانایی‌ها و ظرفیت‌های علم تجربی، یک پرسش معرفت‌شناسانه است. اینکه آیا جهانی به جز این دنیای مادی وجود دارد یا خیر را باید در حیطه هستی‌شناسی بحث کرد. بحث از فطرت انسانی، نشان‌دهنده پرسش‌های انسان‌شناسانه است.
گزینه «۳»: وقتی ما به دنبال هدف زندگی انسان می‌گردیم، از یک پرسش انسان‌شناسانه صحبت می‌کنیم. اینکه ویژگی‌های موجودات هستی را بررسی کنیم، یک پرسش هستی‌شناسانه است. اعتبار هر دانشی را در حیطه معرفت‌شناسی بررسی می‌کنیم.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۹۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست
گزینه «۲»: درست - درست
گزینه «۳»: درست - نادرست (ابعاد اخلاقی و روانی، مربوط به بخش فردی جهان انسانی است).
گزینه «۴»: نادرست (بخش فردی، هویت ذهنی دارد). - نادرست (اندیشیدن، مربوط به بخش ذهنی و فردی است).

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ و ۵)

۹۱- گزینه «۳»

(مهمرب صبیبی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت «۱»: تعریف: کسب معرفت از طریق آیات الهی و سخن و عمل بزرگان دین.

روش پاسخ به سؤال (نظم جهان): مراجعه به متون مقدس و استناد به گزاره‌های وحیانی.

عبارت «۲»: تعریف: کسب آگاهی از طریق روش‌های شهودی و دریافت‌های قلبی و بی‌واسطه.

روش پاسخ به سؤال: کشف درونی و احساس حضوری نظم، بدون نیاز به استدلال یا مشاهده بیرونی.

عبارت «۳»: تعریف: کسب معرفت از طریق استدلال‌های منطقی و دلایل فلسفی.

روش پاسخ به سؤال: استفاده از برهان و قیاس عقلی برای اثبات ضرورت وجود نظم.

عبارت «۴»: تعریف: کسب معرفت از طریق روش‌های تجربی، مشاهده، اندازه‌گیری و آزمایش.

روش پاسخ به سؤال: بررسی داده‌های عینی (مثل فاصله زمین تا خورشید) و استنتاج نظم بر اساس شواهد قابل تکرار و کتی.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۹۲- گزینه «۴»

(هانا اامرزاده)

علاوه بر مورد ذکرشده در متن، تغییر در پیش فرض دانشمندان، در کنار گذاشتن و نادرست تلقی کردن یک پاسخ تأثیرگذار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه‌شده به مسئله‌های علمی و تأیید یک فرضیه، باید پاسخ‌ها را براساس اطلاعات و داده‌های تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم. پس از بررسی، اگر مطابقت و همخوانی وجود نداشته باشد، پاسخ ارائه‌شده پذیرفته نمی‌شود.

گزینه «۲»: پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» آغاز می‌شود و در بیشتر موارد آن‌ها با توجه به دانش و تجربه قبلی و با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند. به این قبیل پاسخ‌ها «فرضیه» می‌گویند.

گزینه «۳»: فرضیه پاسخ اولیه به مسئله‌های علمی است یعنی در پاسخ به مسئله‌ها، فرضیه‌ها مطرح می‌شوند (معلول).

فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ سؤال بیایند باعث طرح و ایجاد سؤال‌های دیگر هم بشوند؛ به عبارتی دیگر فرضیه می‌تواند عامل و علت ایجاد مسائل و سؤالات جدید در ذهن پژوهشگر باشد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۹۳- گزینه «۲»

(هانا احمدزاده)

فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن در آزمایش‌های گوناگون به «اصل یا قانون» تبدیل می‌شوند و مجموعه منسجم از اصول و قوانین، «نظریه» را تشکیل می‌دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۲)

۹۴- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

گزینه «۱»: پیش‌بینی — چون بر اساس روند فعلی، رویدادی را در آینده برآورد کرده است («عبور خواهد کرد»).

گزینه «۲»: کنترل — چون یک دستور اجرایی برای تغییر فرایند تولید صادر شده است («دستور داده است»).

گزینه «۳»: کنترل — چون یک اقدام طراحی شده برای تغییر وضعیت وزن دانش‌آموزان است («بازطراحی می‌شود» و «به صفر می‌رسد»).

گزینه «۴»: پیش‌بینی — چون حدس و گمانی درباره ماندگاری احساس در آینده است («گمان می‌کنم... داشته باشد... شود»).

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۹۵- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

عبارت	ویژگی	هدف
الف	بیان چیستی	توصیف
ب	بیان چیستی	توصیف
ج	بیان چرایی	تبیین
د	بیان چرایی	تبیین

بنابراین فقط عبارت‌های «الف» و «ج» درست هستند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۹۶- گزینه «۱»

(مهمرب میببی)

مشاهده و تجربه رکن اساسی روش علمی به حساب می‌آیند. واژه تجربه تنها در بیت گزینه «۱» ذکر شده است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۶)

۹۷- گزینه «۳»

(غریب هادی)

گزینه «۱»: یافته‌های به دست آمده از روش علمی، شخصی نیست، بلکه هر دانشمند با رعایت ضوابط علمی، یافته‌های دیگر دانشمندان را تکرار کند: صحیح

گزینه «۲»: در یک آزمایش علمی، متغیر هر چیزی است که تغییر می‌کند: صحیح

گزینه «۳»: روش علمی نمی‌تواند پاسخ بسیاری از پرسش‌های بشر را بدهد؛ بنابراین عبارت گزینه «۳» نادرست است.

گزینه «۴»: در یک آزمایش علمی، متغیری که تعریف عملیاتی شده است قابل تعریف، شفاف و قابل اندازه‌گیری می‌باشد: صحیح

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

۹۸- گزینه «۳»

(مهمرب میببی)

در متن کتاب به صراحت آمده: یکی از جامع‌ترین تعاریف روان‌شناسی عبارت است از: علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناخت). بنابراین روان‌شناسی هر دو جنبه را شامل می‌شود. سایر گزینه‌ها با متن مغایرت دارند (مثلاً رفتار محدود به انسان نیست، فرایندهای ذهنی غیرمستقیم بررسی می‌شوند و بین روان‌شناسان اختلاف نظر وجود دارد).

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۹۹- گزینه «۲»

(نکین مرسلی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: استفاده از آزمون‌ها، چگونگی اجرا و تفسیر آن باید در کنار سایر روش‌ها باشد نه به تنهایی.

گزینه «۳»: این گزینه به مصاحبه اشاره دارد که در این روش محقق در ضمن گفت‌وگو و بر اساس پاسخ‌های دریافت‌شده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند. بنابراین، مصاحبه برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است.

گزینه «۴»: این گزینه به مشاهده اشاره دارد. در این روش علاوه بر مشاهده در محیط طبیعی، برخی از محققان در محیط آزمایشگاهی به مشاهده رفتارهای موردنظر می‌پردازند. همچنین اطلاعات باید به شکل دقیق ثبت شوند و تا جای ممکن، از تعصب یا پیش‌داوری‌ها به دور بود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۰۰- گزینه «۴»

(نکین مرسلی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) پردازش مفهومی:

دانش آموز فقط به ویژگی‌های ظاهری یا جزئیات متن توجه نمی‌کند بلکه ابتدا ساختار کلی را در ذهن خود سازمان‌دهی می‌کند و سپس با استفاده از ارتباط میان مفاهیم، معنای کلی متن را درمی‌یابد. بنابراین این نوع پردازش، مفهومی است.

ب) پردازش ادراکی:

فرد برای شناسایی شیء از ویژگی‌های حسی و ظاهری مانند شکل، اندازه و رنگ استفاده می‌کند. بنابراین این نوع پردازش، ادراکی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۰۱- گزینه «۲»

(ولی برپی - ابهر)

«اعملوا» (فعل امر برای جمع مذکر مخاطب): انجام دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) «صالحاً»: (کار) نیکو، (کار) شایسته / «إِنِّي»: قطعاً (همانا، بی شک) / «بما»: به آنچه / «تعملون»: انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «علیم»: دانا (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) فعل «يَعْلَم» به معنای «انجام می‌دهد» را با «يَعْلَم» به معنای «می‌داند» اشتباه نگیرید.

(۲) دقت کنید «علیم» به معنای «دانا» و «أَعْلَم» (اسم تفضیل بر وزن «أَفْعَل») به معنای «داناتر، داناترین» است.

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه «۱»

(کامران عبداللہی)

«يَغْرِسُ»: می‌کارند (در اینجا به صورت جمع ترجمه می‌شود، چون فاعلش جمع است) / «الواسعة»: وسیع، پهناور / «أَرْبَعَةٌ وَعِشْرِينَ نَوْعًا» (عدد اصلی): بیست و چهار نوع (گونه) (رد گزینه ۲) / «مِنَ الْأَشْجَارِ»: از درختان / «الشَّجَرَةُ النَّاصِعَةُ عَشْرَةَ» (عدد ترتیبی): درخت نوزدهم / «المطاط»: کائوچو / «الَّتِي»: که / «تَنْتِجُ» (مضارع معلوم): تولید می‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «مَوَادٌّ نَافِعَةٌ»: موادی سودمند، مواد سودمندی (جمع مکسر نکره + صفت) (رد گزینه ۳) / «لِلصَّنَاعَةِ»: برای صنعت (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

«الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ» هرگاه بعد از یک اسم «ال» دار بیابند، به صورت «که» ترجمه می‌شوند؛ مثال: «شَجَرَةُ الْمَطَّاطِ الَّتِي ...»: درخت کائوچو که ...

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

«اللَّهُ ذُو الْقُدْرَةِ الْبَالِغَةِ»: خداوند دارای قدرت کامل (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «زَانَ السَّمَاءِ»: آسمان را زینت داد (مَزَيْنَ کرد) / «بِالْقَمَرِ وَ النُّجُومِ»: با ماه و ستارگان / «الْمُنْتَشِرَةُ»: پخش شده (رد گزینه ۱) / «هِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلًا»: آن‌ها شب را زیبا گرداندند (دقت کنید برای جمع غیرعاقل (غیرانسان)، فعل، ضمیر و... باید به صورت مفرد مؤنث به کار رود؛ پس جمله آخر، مربوط به «ماه و ستارگان» است ← رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۰۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«بعد انتهاء الدَّوامِ»: پس از اتمام (پایان) ساعت کاری / «أطفأ»: (در این جا) خاموش کردند (رد گزینه ۳) / «العمال»: کارگران / «مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ»: کولر (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «المصابيح»: چراغ‌ها (رد گزینه ۴) / «ذهبوا بِـ»: بُردند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «النفایات»: زیاده‌ها

نکات مهم درسی:

(۱) «ذهب»: رفت / «ذهب بِـ»: بُرد

(۲) «جاء»: آمد / «جاء بِـ»: آورد

(ترجمه)

۱۰۵- گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «الأكبر: بزرگتر» اسم تفضیل است و ترجمه آن به صورت «بزرگ» نادرست است.

گزینه «۲»: فعل ماضی به اشتباه در این جمله، به صورت مضارع التزامی ترجمه شده است. ترجمه صحیح: ای کاش مردم می‌دانستند (دانسته بودند) که ...

گزینه «۴»: ترتیب اجزای جمله در ترجمه فارسی رعایت نشده است. ترجمه صحیح: بی شک زندگی واقعی ...

(ترجمه)

۱۰۶- گزینه «۳»

(پیروز ویان - کنبدکاووس)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَصَيَّرَ» فعل مضارع است و باید به صورت مضارع اخباری (می‌گرداند) ترجمه شود، اما در این گزینه به صورت ماضی استمراری ترجمه شده است.

گزینه «۲»: «عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ»: ما باید به نگهداری از توجه کنیم؛ دقت کنید در ابتدای جمله، مصدر بعد از «علی» را می‌توانیم به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.

همچنین «المتاحف» جمع مکسر و به معنی «موزه‌ها» است.

گزینه «۴»: «الْحَصَةُ الرَّابِعَةُ: زنگ چهارم»، «الرَّابِعَةُ» یک عدد ترتیبی و به معنای «چهارم» است. همچنین «كَانَ يَنْصَحُ» معادل ماضی استمراری فارسی (نصیحت می‌کرد) است.

(ترجمه)

۱۰۷- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

حدیث به کار رفته در صورت سؤال و گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» همگی می‌گویند دشمن را باید در هنگام توانایی بر او بخشید و رها کرد، اما گزینه «۴» با آن‌ها قرابت معنایی ندارد.

(مفهوم)

۱۰۸- گزینه «۳»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «به آن درخت دارای شاخه‌های تر و تازه بنگر، که چگونه از یک دانه روید و چگونه به یک درخت تبدیل شد.» مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۳» آمده است: «شاعر ما را به تأمل در چگونگی تبدیل دانه کوچک به درختی دارای شاخه‌های سبز فرامی‌خواند تا قدرت آفریننده‌اش را بشناسیم!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقصود اصلی، وصف زیبایی طبیعت و چگونگی محافظت انسان از درخت دارای شاخه‌های سبز در برابر خشک شدن است!» (نامناسب)
گزینه «۲»: «شاعر خواسته است به دانه کوچک بنگریم و بر کاشتن آن تشویق کرده است تا درخت خشک، پس از رشد خود، به درختی سبز تبدیل شود!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «شاعر می‌خواهد برای ما روشن کند که دانه‌هایی که در زمین می‌بینیم، هرچند بسیار کوچک باشند، بر حکمت آفریدگار ما دلالت دارند!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۰۹- گزینه «۴»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «شما پاسخگو هستید، حتی در مورد قطعه‌های زمین و چارپایان!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۴» آمده است: «حدیث به ضرورت مراقبت از زمین و ثروت حیوانی و حفظ آن‌ها اشاره دارد، چرا که انسان در روز قیامت درباره همه این‌ها مورد سؤال قرار می‌گیرد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حدیث می‌خواهد بر اهمیت نماز و عبادت در مکان‌های پاک و همچنین بر مهربانی مسلمانان با حیوانات تأکید کند!» (نامناسب)

گزینه «۲»: «بر انسان واجب است که به چارپایان خوراک بدهد و از آن‌ها مراقبت کند و وضعیت زمین‌ها و مکان‌های عبادت را برای رفع مسئولیت خویش در پیشگاه خداوند اصلاح نماید!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «حدیث می‌خواهد که انسان در برابر هر آنچه می‌بیند، از جمله سرزمین‌های زیبا و حیوانات اهلی‌ای که دارد، مسئول باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۱۰- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۱» آمده است: «شان واقعی انسان و جایگاه او با مال یا نسب تعیین نمی‌شود، بلکه به میزان دانش، مهارت و آنچه از کارهای شایسته است که به خوبی انجام می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «برای انسان بهتر است که دانش بسیار طلب کند تا ارزش او افزون شود، زیرا کسی که علوم بسیار می‌آموزد، در هر حالتی از دیگری برتر است!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «ارزش هر فردی تنها زمانی آشکار می‌شود که به اصلاح خویشتن بپردازد و کارهای زشت را رها کند تا به محبت و رضایت دیگران دست یابد!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «هر کس به مردم نیکی کند و با آن‌ها به خوبی رفتار نماید، جایگاه خود را نزد آنان بالا برده است؛ چرا که نیکی کردن، دلیلی برای بالارفتن ارزش انسان است!» (نامناسب)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

یکی از ویژگی‌های آفریدگار جهان «قدرت» است و از نام‌های او «قادر» است، معنای قدرت خدای بلندمرتبه این است که او بر انجام هر آنچه که امکان‌پذیر باشد و محال ذاتی نباشد، توانا است. هرکس با دقتی کامل به آفرینش بنگرد و مانند شایستگان و خردمندان در آن بیندیشد، می‌فهمد که این جهان، آفریدگاری توانمند و تدبیرکننده‌ای دانا دارد.

ثابت کردن قدرت خداوند و بزرگی‌اش در این جهان با روش‌های گوناگونی امکان‌پذیر است و روشن‌ترین آن‌ها، تأمل در شگفتی‌های هستی است. گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند و هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، ما را به خصوصیات آفرینش و قوانین آن راهنمایی می‌کند و به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است. کشاورز، دانه‌ای را در دل زمین می‌کارد، ولی این دانه با قدرت خداوند، درختی می‌شود. پس مردم از آن سود می‌برند و از آنچه که از آن خارج می‌شود، می‌خورند؛ اما اندکی از آن‌ها از خداوند سپاسگزاری می‌کنند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آیا بهره‌بردن از نعمت‌های خداوند، انسان را سپاسگزار آن‌ها می‌گرداند؟ (خیر، بسیاری از انسان‌ها از نعمت‌های خداوند بهره می‌برند اما از او سپاسگزاری نمی‌کنند!)

گزینه «۲»: چه کسانی از میوه‌های درختانی که کشاورز، آن‌ها را کاشته است، بهره می‌برند؟ (مردم)

گزینه «۴»: فهمیدن قدرت کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، چگونه برای انسان ممکن است؟ (با نگاه کردن به آفرینش با دقتی بسیار)

(درک مطلب)

۱۱۴- گزینه «۲»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

«بتمتع» فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر غایب است نه مخاطب!

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۱۵- گزینه «۱»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

«قوانین» جمع مکسر «قانون» است نه جمع سالم!

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۱۶- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«والدا» در اصل «والدان» بوده که به عنوان یک اسم مثنی، به دلیل اضافه شدن به «الطفل»، حرف نون از انتهایش حذف شده است، بنابراین فعل مناسب آن باید از صیغه مثنی (فرحا) باشد.

(قواعد فعل)

۱۱۷- گزینه «۴»

(کتاب تاک - کنکور سراسری ۱۳۰۳ نوبت اول اردیبهشت‌ماه)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، ضمیر نادرست آمده باشد؛ یعنی باید هماهنگی ضمیر با مرجع ضمیر را از نظر جنس و تعداد بررسی کنیم. در گزینه «۴»، ضمیر «ها» در «وزنها» به «شیئا» برمی‌گردد، «شیئا» مفرد مذکر است، پس باید «وزنه» گفته می‌شد. (ترجمه: مورچه مخلوق کوچکی است که وزنش کم است اما او چیزی را حمل می‌کند که وزنش پنجاه برابر بیشتر از آن است!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ضمیر «ه» در «أخلاقه» به «جار» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «أخلاقها» به «بنت» برمی‌گردد و ضمیر «هو / ه» نیز مربوط به «جار» است.

۱۱۱- گزینه «۲»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

«اثبات قدرت خداوند، کار دشواری نیست، اما برخی از کافران، نمی‌خواهند حق را بپذیرند!» (صحیح)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تعداد کسانی که خداوند را به‌خاطر نعمت‌هایش شکر می‌کنند، بیشتر از کسانی است که از سپاسگزاری از خداوند پرهیز می‌کنند! (نادرست: مطابق متن، برعکس است!)

گزینه «۳»: رشته‌های علوم طبیعی، نمی‌توانند قدرت آفریدگار آسمان‌ها و زمین را به انسان بفهمانند! (نادرست: هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است.)
گزینه «۴»: کشاورز، قدرت بزرگی در تبدیل کردن دانه‌ای کوچک به درختی دارای شاخه‌های تر و تازه دارد! (نادرست: دانه با قدرت خداوند، تبدیل به درخت می‌شود.)

(درک مطلب)

۱۱۲- گزینه «۳»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

هر انسانی که از نعمت‌های ریزان خدا در زندگی سود می‌برد، شکرگزار و آشنا به ارزش آن است! (نادرست: فقط اندکی از مردم، شکرگزار نعمت‌های خدا هستند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شناختن قدرت پروردگار یگانه با شناختن انواع موجودات زنده، امکان‌پذیر است! (صحیح)

گزینه «۲»: قراردادن دانه‌ها در زمین، نمی‌تواند باران را از آسمان، فرود بیاورد! (صحیح: کشاورز و به‌صورت کلی انسان، نمی‌تواند باران را از آسمان فرود بیاورد!)

گزینه «۴»: نگاه کردن به شگفتی‌های هستی همراه با اندیشیدن، کلیدی برای شناخت قدرت پروردگار بزرگ است! (صحیح)

(درک مطلب)

۱۱۳- گزینه «۳»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

پاسخ سؤال گزینه «۳» در متن وجود ندارد: «چه چیزی موجب گسترش روزافزون دانش در دوره اخیر شد؟» در متن پاسخی برای این سؤال وجود ندارد و تنها به این نکته اشاره شده است که گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند.

تاریخ (۳)

۱۲۱- گزینه ۳»

(فاطمه عزیزی)

تاریخ‌نگاری سنتی به زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان می‌پردازد؛ اما در بینش تاریخ‌نگاری معاصر، بررسی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی حائز اهمیت است. لذا وجه مشترک این دو تاریخ‌نگاری، در جنبه سیاسی- نظامی زندگی شاهان است و شکل بینش برای آن دو باید عموم و خصوص من‌وجه باشد.

در روش تاریخ‌نگاری سنتی، استفاده از تملق و زبان متکلف و دشوار مرسوم بوده است؛ در حالی که در تاریخ‌نگاری معاصر، از زبان ساده و به دور از تکلف برای بیان یافته‌های علمی استفاده می‌شود. لذا در روش نقطه اشتراکی با یکدیگر ندارند و باید نسبت آن دو تبیین باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱» نسبت میان روش و بینش همواره تبیین است.

گزینه ۲» روش و بینش در هر دو تاریخ‌نگاری وجود دارند.

گزینه ۴» بینش تنها در یک نوع تاریخ‌نگاری وجود ندارد و نسبت تاریخ‌نگاری معاصر و سنتی یا من‌وجه است و یا تبیین.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۲ و ۶)

۱۲۲- گزینه ۳»

(مهدی کاروان)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه از مورخان مشهور عصر قاجار و یکی از چهره‌های برجسته فرهنگی این دوره بود که به ریاست دارالترجمه همایونی برگزیده شد و در دوره ریاست او آثار فراوانی به فارسی ترجمه شد.

د) با گسترش فعالیت‌های علمی شرق‌شناسان، کتیبه‌های بیستون و طاق‌بستان رمزگشایی شد و اطلاعات جدیدی درباره تاریخ ایران به‌دست آمد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۲۳- گزینه ۱»

(مهم‌مهدی یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

«الف» و «ج»: محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت و سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

«ب»: خاوری شیرازی، به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.

«د»: میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق‌الخبار ناصری که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

گزینه ۲» ضمیر «ها» در «تقبلها» به «مصیبه» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «تحتملها» و «عرفتها» هم به «مصیبه» برمی‌گردد.

گزینه ۳» ضمیر «هی» به «البضائع» برمی‌گردد. ضمیر «ه» در «لأنه» نیز به «العامل» برمی‌گردد. دقت کنید «البضائع» جمع غیرانسان است و به همین دلیل، ضمیر مفرد مؤنث برایش ذکر شده است.

(قواعد ضمیر)

۱۱۸- گزینه ۴»

(مهطفی قریمی‌فرد)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که پاسخش ۴۲ نیست:

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱» ۴۲ = ۶۸ - ۲۶

گزینه ۲» ۴۲ = ۱۸ × ۷ یک سوم

گزینه ۳» ۴۲ = ۳۷ + ۵

گزینه ۴» ۴۱ = ۸۲ ÷ ۲

(قواعد عدد)

۱۱۹- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم‌شیروری)

- در جای خالی اول، عدد ترتیبی نقش صفت را دارد و باید مانند موصوف خود (التمرین)، مذكر باشد (رد گزینه ۳).

- در جای خالی دوم، «أربعة» عدد اصلی (۴) است و محدود پس از آن، به‌صورت جمع می‌آید (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

نکات مهم درسی:

معدود اعداد اصلی ۳ تا ۱۰ در نقش مضاف‌الیه و به‌صورت جمع می‌آید.

- برای جای خالی سوم، دقت کنید که در عربی، یکان پیش از دهگان می‌آید (رد گزینه ۱).

(قواعد عدد)

۱۲۰- گزینه ۳»

ترجمه متن سؤال:

«برادر کوچکم در ساعت ۷ صبح بیدار شد و پس از ساعتی (یک ساعت گذشته و ۸ شده) به طرف مزرعه پدربزرگمان حرکت کرد و پس از ۱۵ دقیقه به آنجا رسید (ساعت ۸:۱۵ شد). دو ساعت نزد پدربزرگم ماند (ساعت ۱۰:۱۵ شد) سپس او را ترک کرد و به خانه‌مان برگشت (برای مسیر برگشت هم مانند مسیر رفت، ۱۵ دقیقه در نظر بگیرید که نهایتاً ۱۰:۳۰ می‌شود). برادرم در به خانه رسید.»

«الساعة العاشرة و النصف» معادل ساعت «۱۰:۳۰» است.

(قواعد عدد)

«ه»: میرزا فتحعلی خان آخوندزاده در رساله ایراد، شیوه تاریخ‌نویسی رضا قلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی، مورد انتقاد قرار داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۲۴- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای)
ناظم الاسلام کرمانی نویسنده کتاب تاریخ بیداری ایرانیان ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۶)

۱۲۵- گزینه ۱

(یاسین ساعدی)
اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد. (۱۲۵۳ هجری قمری) چند سال بعد، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

جغرافیا (۳)

۱۲۶- گزینه ۲

(زهره دامیار)
منظور از موقعیت، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است. این پدیده‌ها و جایگاه ممکن است عوامل انسانی و طبیعی باشد. موقعیت یک سکونتگاه می‌تواند در ادامه حیات و گسترش و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا کند.

برخی تغییرات محیط پیرامون، مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(جغرافیا (۳)، شهر و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۲۷- گزینه ۳

(راضیه ابراهیمی نژاد)
در شهرها امکانات آموزشی، درمانی، مراکز خرید، حمل و نقل عمومی، خدمات مالی و بانکی، آب و برق، متنوع و گسترده است؛ در حالی که این خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۱۲۸- گزینه ۳

(کتاب آبی پیمانه‌ای - قارچ از کشور ا۱۴)
تعدد و تنوع خدمات در یک سکونتگاه با میزان جمعیت رابطه مستقیم دارد. سکونتگاه‌های کوچک یا کم جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند، اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است. در سلسله مراتب سکونتگاه‌های صورت سؤال، در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاه‌هایی با کمترین جمعیت قرار دارد که خدمات کمتری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدمات بیشتر و متنوع‌تر نیز ارائه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۷)

۱۲۹- گزینه ۳

(هاشم صفرقائیان)
با توجه به حوزه سکونتگاه «A» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند. با توجه به حوزه سکونتگاه «B» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، بخشی از مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند و بخش دیگری از مردم آن (بخش شرقی)، ممکن است خدمات مورد نیاز خود را هم از سکونتگاه خود و هم از سکونتگاه «A» تأمین کنند.

با توجه به حوزه سکونتگاه «C» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، همه مردم آن ممکن است تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود یا از سکونتگاه «A» تأمین می‌کنند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۱۳۰- گزینه ۲

(فاطمه احمدی)
سرعت رشد شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

تاریخ (۱)

۱۳۱- گزینه «۲»

(فاطمه احمدی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: انسان در تاریخ نقش محوری دارد و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه رفتار متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید می‌آید. پس انسان خودش عامل شکل‌گیری رویدادهای تاریخی است.

گزینه «۳»: برای شناخت رویدادهای تاریخی باید از شواهد و مدارک استفاده کرد و شواهد و مدارک را نمی‌توان کنار گذاشت.

گزینه «۴»: بررسی پیامدهای رویدادهای تاریخی، مهم‌تر از استفاده از شواهد و مدارک نیست.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه ۲)

۱۳۲- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی نژاد)

- منابع دست اول یا اصلی: به همه آثار گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسندگان این نوع منابع، خود، ناظر رویدادها بوده‌اند یا شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند. علاوه بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بناها، ابزارها، اشیاء، سنگ‌نگاره‌ها، سنگ‌نوشته‌ها، سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به‌جا مانده است، نیز جزء منابع دست اول به‌شمار می‌آیند.

- منابع دست دوم یا فرعی: به همه تحقیقات و آثاری گفته می‌شود که بر پایه منابع دست اول نوشته شده‌اند.

(تاریخ (۱)، تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۳۳- گزینه «۲»

(علیرضا پدرام)

- رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند؛ به همین دلیل در سال ۴۶ قبل از میلاد امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود.

- حدود دو قرن پس از آنکه امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ میلادی، تولد حضرت مسیح (ع) به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد.

- حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گریگوار سیزدهم، به کمک منجمان، بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد.

- گاه‌شماری مسیحی، امروزه به نام «گاه‌شماری میلادی» شناخته می‌شود.

(تاریخ (۱)، تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه ۱۳)

۱۳۴- گزینه «۳»

(علیرضا آزاری زاده)

نقش و تأثیر پدیده‌های طبیعی و اقلیمی در شکل دادن به رویدادها و تحولات تاریخی، از دیرباز مورد توجه مورخان بوده است. به طور مثال هرودت، مورخ یونانی، برای نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر، سفر و شرایط طبیعی اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی کرده است.

(تاریخ (۱)، تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۳۵- گزینه «۴»

(فاطمه عزیزی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: باستان‌شناسی، علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به‌منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، بررسی می‌کند. منظور از آثار باستانی و تاریخی، تمامی اشیاء، ابزارها، بناها و مکان‌هایی است که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند.

گزینه «۲»: تاکنون شمار زیادی از تپه‌های باستانی در ایران شناسایی و حفاری شده‌اند.

گزینه «۳»: درست است که این بنای تاریخی را نخست کشاورزان چینی به صورت اتفاقی کشف کردند؛ اما پس از ورود باستان‌شناسان به این محوطه برای حفاری، از آنجا که با بنای تاریخی روبه‌رو شدند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌کنند.

(تاریخ (۱)، باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی، صفحه‌های ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۵ و ۲۷)

جغرافیای ایران

۱۳۶- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ارتباط میان علم جغرافیا و علوم نظامی در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

گزینه «۲»: متن داده‌شده ارتباط مشخصی با جغرافیای زیستی ندارد.

گزینه «۳»: ارتباط میان علم جغرافیا و مطالعات شهری در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

(جغرافیای ایران، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۳)

۱۳۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی دو گونه است:

۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

عبارت صورت سؤال با مورد دوم در ارتباط است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۵)

تاریخ (۲)

(هامر صفرقانیان)

۱۴۱- گزینه «۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مکان‌های تاریخی مانند میدان نقش جهان از مهم‌ترین منابع غیرونشتاری هستند. ← غلط؛ زیرا میدان نقش جهان یک اثر و بنای تاریخی است.

بناهای تاریخی مانند مسجد گوهرشاد، از مهم‌ترین مراجع پژوهش هستند که صرفاً در خصوص گذشته‌های دور به ما اطلاعاتی می‌دهند. ← غلط؛ زیرا این منابع در مورد گذشته‌های دور و نزدیک به ما اطلاعات می‌دهند و نه صرفاً گذشته‌های دور.

گزینه «۲»: انواع مختلف ادبیات عامیانه به‌عنوان آثار شفاهی، در زمره منابع غیرونشتاری قرار دارند. ← صحیح

بررسی وسایل دست‌ساخته انسان به‌طور خاص در قلمرو دانش‌های باستان‌شناسی، معماری و نقاشی قرار می‌گیرد. ← غلط؛ زیرا به جای نقاشی باید دانش هنر قرار بگیرد که عام‌تر از نقاشی است.

گزینه «۳»: تاریخ‌نگاری عمومی به‌عنوان شاخه‌ای از تاریخ‌نگاری در ایران تا ابتدای عصر قاجار تداوم داشت. ← غلط؛ زیرا تا اواخر عصر قاجار تداوم داشت. در کتاب تاریخ سیستان، یکی از انگیزه‌های اصلی نویسنده، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی سیستان بوده است. ← صحیح

د) یکی از تألیفات ابن عرب‌شاه، در نوع تکنکاری است که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. ← صحیح

سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی، اگرچه در ایران پیشینه دیرینه‌ای داشت، اما در دوران مغولان رواج و رونق بسیاری پیدا کرد. ← صحیح

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۱۴۲- گزینه «۳»

(علیرضا آزادی‌زاده)

کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای حاوی اطلاعاتی درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ارائه می‌دهد. نمونه: سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی.

اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازد. نمونه: قابوس‌نامه نوشته عنصرالمعالی.

(تاریخ (۲)، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۸، ۱۰ و ۱۱)

۱۳۸- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی‌نژاد)

دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

به‌طور مثال، جغرافی دانی با هدف توسعه یک شهر به مطالعه همه‌جانبه می‌پردازد و این مسائل را طرح و مطالعه می‌کند:

۱- با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می‌کند. (نقشه‌خوانی)

۲- با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان مهاجرت‌پذیری آن را حدس می‌زند. (جغرافیای جمعیت)

۳- با مطالعه میزان منابع آب شهر امکان توسعه شهر را پیش‌بینی می‌کند. (جغرافیای آب‌ها)

(پغرافیای ایران، پغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۷)

۱۳۹- گزینه «۴»

(هامر صفرقانیان)

در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰ چه موقع؟

در اثر باران شدید ← چرا؟

سیلاب سهمگینی ← چه چیزی؟

در خراسان شمالی ← کجا؟

بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده ← چه کسی یا چه کسانی؟

تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده این پدیده دانستند. ← چطور؟

(پغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در پغرافیا، صفحه ۸)

۱۴۰- گزینه «۳»

(علیرضا سالمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در گام اول که مربوط به طرح سؤال و بیان مسئله است پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ در این مرحله است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.

گزینه «۲»: مصاحبه از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی است، پژوهشگر در این روش برای گردآوری ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد.

گزینه «۴»: فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.

(پغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در پغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۴۳- گزینه «۳»

(علیرضا پدرام)

مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع نظیر اطلاعات مندرج در سایر کتاب‌های تاریخی و یا نوشته‌های دیگر مانند نسب نامه‌ها، سفرنامه‌ها، دیوان‌های اشعار، متون اخلاقی، فتوای نامه‌ها، سیاست‌نامه‌ها و امثال آن، روشی سودمند برای تعیین اعتبار اخبار و اسناد است.

(تاریخ (۲)، روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک، صفحه ۱۵)

۱۴۴- گزینه «۳»

(فاطمه عزیززی)

در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود و مردان قبیله فقط به پدران خود افتخار می‌کردند و نه مادران. همچنین مردم عرب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و در سراسر عربستان از مراکز علمی خبری نبود؛ لذا بدیهی است با توجه به موقعیت پایین بانوان در آن عصر، زن عالمه‌ای در قبیله و دارای استقلال نباشد.

تکته مهم درسی:

در مکه، تجارت و در طائف کشاورزی وجود داشت؛ لذا گزینه «۲» کاملاً صحیح است.

(تاریخ (۲)، اسلام در مکه، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۳)

۱۴۵- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

عبارت «الف»: ابوبکر بن ابی قحافه، نخستین فرد از غیرخانواده رسول خدا (ص) بود که اسلام آورد.

عبارت «د»: پیامبر (ص) ابتدا دعوت را به صورت محدود و تا حدودی پنهانی آغاز کرد و سپس به فرمان خداوند در سال سوم بعثت، دعوت را آشکار و عمومی کرد.

(تاریخ (۲)، اسلام در مکه، صفحه‌های ۲۵، ۲۶، ۲۸ و ۲۹)

جغرافیا (۲)

۱۴۶- گزینه «۳»

(مهم مهری یعقوبی)

در این ناحیه به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی (علت)، چمنزارهای وسیعی به وجود آمده (معلول «۱») و شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است. (معلول «۲»)

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۲ و ۳)

۱۴۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

در یک ناحیه‌بندی مناسب و معتبر، نقاط مختلف یک ناحیه همگون هستند و از لحاظ ویژگی مورد نظر مطالعه، مشابه هم می‌باشند، اما ویژگی نقاط یک ناحیه با ناحیه دیگر، باید متفاوت باشد.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۱۴۸- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان، قوم تاجیک‌ها هستند.
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی بارشی خزر شرقی و کردستان با هم برابر است. (البته میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی آذربایجان و زاگرس با خراسان شمالی هم برابر است، اما براساس موارد مطرح شده در گزینه‌ها، این دو مورد دیده نمی‌شود.)

- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشهٔ علفزارها در کانادا، چرنوزیوم نام دارد.
- چهار زبان رسمی کشور سوئیس، شامل آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رومانش است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم ناحیه، صفحه‌های ۵ تا ۸)

۱۴۹- گزینه «۱»

(فاطمه عزیززی)

تشریح عبارت‌ها:

الف: محدودیت‌ها و موانع محیطی، موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. پس نواحی به فعالیت‌های انسان‌های شکل می‌دهند.

ب: انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ بنابراین انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

ج: نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند؛ امروزه همهٔ نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی، تحت تأثیر یکدیگرند.

تکته مهم درسی:

نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند؛ بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. اما مورد «ج» تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر را بیان کرده است؛ نه تأثیرگذاری حکومت‌ها بر نواحی.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۱۵۰- گزینه «۳»

(فاطمه احمدی)

نواحی انسانی شامل نواحی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(جغرافیا (۲)، انسان و ناحیه، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- گزینه «۲»

(علی معزی)

گام نخست برای ورود به مباحث هستی‌شناسی و بررسی رابطه وجود و ماهیت، پذیرش اصل بدیهی «واقعیت مستقل از ذهن» است؛ چرا که تنها در صورت پذیرش وجود جهانی خارج از ذهن و امکان ادراک آن است که ذهن می‌تواند از موجودات واقعی دو حیث «وجود» و «ماهیت» را انتزاع کند و به بررسی مغایرت آنها بپردازد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۲)

۱۵۲- گزینه «۲»

(پرگل رمهی)

در مواجهه با هر پدیده‌ای، دو حیث قابل درک است: «وجود» که وجه اشتراک همه موجودات است (چون همگی در اصل هستی و تحقق داشتن یکسان‌اند)، و «ماهیت و ویژگی‌های اختصاصی» که وجه تمایز موجودات است و هر موجود را از سایر پدیده‌ها جدا می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تفاوت در ماهیت به معنای تفاوت در اصل وجود نیست؛ چرا که همه موجودات با وجود تفاوت ماهوی، در «موجود بودن» اشتراک دارند.

گزینه «۳»: ماهیت (پاسخ به پرسش «این چیست؟») منحصر به انسان نیست و تمامی موجودات جهان (و حتی مفاهیم فرضی و ذهنی) دارای ماهیت هستند.

گزینه «۴»: موجودبودن دو موجود صرفاً نشان‌دهنده اشتراک در هستی است، نه یکسانی ماهیت آنها؛ موجوداتی که ویژگی‌های اختصاصی متفاوتی دارند، از نظر ماهیت با یکدیگر متمایزند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۳)

۱۵۳- گزینه «۴»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

وجود و ماهیت دو جزء مادی یا خارجی نیستند که مانند ترکیبات شیمیایی یا قطعات فیزیکی با یکدیگر ترکیب شوند و یک شیء را بسازند؛ بلکه صرفاً دو جنبه، دو وجه یا دو اعتبار ذهنی از یک موجود واحد خارجی‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

بررسی تمثیل گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲» و «۳» همگی به اجزای ترکیبی و عینی یک ماده (چوب و فلز، هیدروژن و اکسیژن، ترکیبات شیمیایی) اشاره دارند که شیء از ترکیب آنها پدید آمده است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۵۴- گزینه «۳»

(غیرروز نژادنیف - تبریز)

اگر وجود، جزء یا عین ماهیت بود، سلب وجود از هیچ ماهیتی در ذهن ممکن نمی‌شد و برای تصور هر ماهیتی، تحقق عینی آن در خارج لازم می‌آمد؛ در نتیجه تمامی ماهیات و تصورات ذهنی ضرورتاً و بدون نیاز به علت در خارج موجود می‌شدند (درحالی‌که ما ماهیات فراوانی را بدون وجود خارجی تصور می‌کنیم).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم وجود در ذات و تعریف هیچ ماهیتی قرار ندارد؛ بنابراین حمل وجود بر ماهیات همواره از نوع حمل شایع صناعی و نیازمند دلیل و علت است.

گزینه «۲»: وجود و ماهیت در مفهوم وحدت ندارند، بلکه در ساحت ذهن دو مفهوم کاملاً مغایر و جداگانه هستند؛ اگرچه در عالم خارج دو جزء مستقل نیستند و به یک واقعیت واحد اشاره دارند.

گزینه «۴»: مفاهیمی مثل «کوه طلا» و «دریای جیوه» صرفاً «هنوز در خارج موجود نشده‌اند»، نه اینکه ذاتاً «محال و ناممکن» باشند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۵۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در صورتی که محمول با موضوع اتحاد مفهومی و مصداقی داشته باشد و یا اینکه محمول از ذاتیات موضوع باشد، حمل بی‌نیاز از دلیل خواهد بود. بنابراین حمل تعریف مفهومی صحیح بر ذات (انسان حیوان ناطق است)، حمل یک مفهوم ذاتی بر ذات (انسان حیوان است) و حمل یک ماهیت و ذات بر خودش (انسان انسان است)، حمل بی‌نیاز از دلیل محسوب می‌شوند. اما حمل مفاهیم ذاتی یک ماهیت بر یکدیگر همیشه حمل بی‌نیاز از دلیل نیست. مثلاً قضیه «حیوان ناطق است» حمل شایع صناعی و نیازمند دلیل است و «ناطق» از ذاتیات «حیوان» محسوب نمی‌شود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۵۶- گزینه «۳»

(موسی سپاهی - سراوان)

بر اساس دیدگاه ابن‌سینا، مفهوم «وجود» جزء ذات یا عین ذات هیچ ماهیتی نیست؛ بنابراین گزاره «خداوند موجود است» از نوع حمل شایع صناعی بوده و برای اثبات وجود برای ذات حق تعالی، نیازمند اقامه براهین عقلی هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «موجود دارای وجود است» از نوع حمل شیء بر خودش (تکرار مفهوم) است و بی‌نیاز از دلیل است.

بررسی مورد (ج) [نادرست]:

با فرض عدم مغایرت وجود و ماهیت حمل «وجود بر ماهیت» (مانند انسان موجود است) به حمل اولی ذاتی تبدیل می‌شود؛ زیرا محمول (وجود) عین یا جزء ذات موضوع (ماهیت) فرض شده است. اما این فرض به معنای ذاتی شدن تمام حمل‌ها نیست؛ قضایایی که در آن‌ها محمول از عوارض و اوصاف غیرذاتی موضوع است (مانند «انسان نویسنده است» یا «برف سفید است») هم چنان از نوع حمل شایع صناعی باقی خواهند ماند.

بنابراین، موارد «الف و ب» درست و مورد «ج» نادرست است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

۱۵۹- گزینه «۲»

(بهرار پاکر - فاروج)

در جهان خارج صرفاً یک واقعیت عینی و واحد تحقق دارد و «وجود» و «ماهیت» دو مفهوم، دو حیثیت یا دو اعتبار ناشی از توانایی تحلیل‌گری ذهن انسان هستند. بنابراین، اطلاق عناوینی چون «اجزا»، «لایه‌ها»، «عناصر»، «بخش‌ها» یا «مؤلفه‌ها» بر وجود و ماهیت نادرست است و نشان‌دهنده خلط میان ساحت تحلیل مفهومی در ذهن با واقعیت عینی و مادی در خارج است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انسان در مواجهه با امور بیرونی جهت برطرف کردن نیازهای زیستی (مانند آب برای رفع تشنگی)، ممکن است ابتدا اصل وجود و واقعیت داشتن آن را دریابد.

گزینه «۳»: صفاتی نظیر «عالم بودن» یا «جاودانه بودن» جزء ذات یا عین ذات مفهوم خداوند نیستند، بلکه اوصاف کمالی خارج از ذات به شمار می‌روند؛ از این رو حمل این اوصاف بر خداوند همواره از نوع «حمل شایع صناعی» و نیازمند اثبات و برهان است.

گزینه «۴»: اصل «واقعیت مستقل از ذهن» از اصول بدیهی است و اصول بدیهی نه قابل اثبات‌اند و نه نیازمند دلیل و برهان. برطرف شدن نیازهای زیستی مانند رفع تشنگی با نوشیدن آب، صرفاً «کاربرد عملی و نمونه‌ای ملموس» از این اصل در زندگی روزمره است، نه دلیلی برای اثبات آن.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۱۶۰- گزینه «۳»

(مسیر آفونری راهنمایی)

برهان وجوب و امکان یکی از برهان‌های این‌سینا در اثبات وجود خداست، نه اینکه تنها برهان او در این موضوع باشد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

گزینه «۲»: «دارای ابعاد سه‌گانه بودن» جزء ذات و تعریف جسم است؛ پس حمل آن بر جسم بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه «۴»: «حیوان» جزء ذات آهو است و حمل جزء ذات بر ذات، حمل اولی ذاتی و بی‌نیاز از دلیل محسوب می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

۱۵۷- گزینه «۳»

(همید سوریان)

در این سؤال، ما به دنبال گزینه‌ای هستیم که لااقل در یک مورد، حمل شایع صناعی داشته باشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هر دو مورد، حمل، بی‌نیاز از دلیل است. «صدا» جزء تعریف «فریاد» است و «جسم» جزء تعریف «انسان» است.

گزینه «۲»: در مورد اول، «ناطق» جزء تعریف انسان است و حمل آن بر انسان نیازمند دلیل نیست. همچنین تعریف مربع «چهارضلعی با اضلاع برابر و زوایای قائمه» است؛ از این رو حمل دوم هم بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه «۳»: در مورد اول، «خردورزی» نوعی فرایند کسب دانش است، نه خود آن. گاهی خردورزی می‌کنیم و به کسب دانش منتهی می‌شود و گاهی خردورزی می‌کنیم، ولی موفق به کسب دانش نمی‌شویم. بنابراین حمل اول نیازمند دلیل است. البته درباره حمل دوم، حقیقت وجود را می‌توان بنا بر تعریف عین واقعیت دانست و آن را حملی بی‌نیاز از دلیل به حساب آورد.

گزینه «۴»: در هر دو مورد، محمول‌ها تعریف حقیقی یا جزو تعریف موضوع هستند. «شکل سه‌ضلعی» تعریف مثلث و «چهارضلعی بودن» جزء تعریف لوزی است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

۱۵۸- گزینه «۲»

(مهمرب قربانی)

صورت سؤال از ما می‌خواهد نتایج و پیامدهای فرض «عدم مغایرت وجود و ماهیت» (یعنی عینیت یا جزء بودن وجود برای ماهیت) را تحلیل کنیم:

بررسی مورد (الف) [درست]:

وجود و ماهیت اجزای خارجی نیستند، بلکه دو مفهوم و دو حیث تحلیلی در ساحت ذهن هستند. «عدم مغایرت وجود و ماهیت» اگر به معنای جزء بودن وجود برای ماهیت باشد، ذهن کماکان می‌تواند این دو مفهوم را از هم جدا و از شیء استخراج کند.

بررسی مورد (ب) [درست]:

اگر وجود و ماهیت مغایرت نداشته باشند، وجود جزء یا عین ذات ماهیت خواهد بود؛ در نتیجه هیچ ماهیتی بدون وجود خارجی نخواهد بود و اموری که در خارج موجود نیستند، اساساً فاقد ماهیت بوده و در ذهن نیز قابل تصور نخواهند بود.

منطق

۱۶۱- گزینه «۲»

(مفید سوریان)

منطق به دلیل اینکه با حجم بی‌شماری از مغالطات و خطاهای ذهنی روبه‌روست، نمی‌تواند تک‌تک آنها را فهرست کرده و برای هر کدام راهکاری مجزا ارائه دهد (رد گزینه‌های ۱، ۳ و ۴). در واقع، روش منطق این است که به جای بررسی «هر خطای احتمالی، نوع هر خطا و راهکار دقیق برطرف کردن آن»، بر «آموزش شیوه درست اندیشیدن» (از طریق قواعد تعریف و استدلال) تأکید می‌کند. با یادگیری مسیر درست تفکر، انسان قادر خواهد شد این خطاها را شناسایی کند و تشخیص دهد.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۴)

۱۶۲- گزینه «۳»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

صرف دانستن قواعد منطق اگرچه برای مصون ماندن از خطای اندیشه کافی نیست و به تمرین و ممارست نیاز دارد (مانند رانندگی و دوچرخه‌سواری)، اما این بدان معنا نیست که آگاهی از این قواعد «هیچ تأثیری» ندارد؛ بلکه آشنایی با قواعد منطق ممکن است به هر حال انسان را در تشخیص خطاهای ذهنی آماده‌تر کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: منطق دارای جنبهٔ ایجابی (ارائهٔ مسیر و شیوهٔ درست اندیشیدن؛ «چه کار نکنیم») و جنبهٔ سلبی (روش‌های جلوگیری از خطای اندیشه و مغالطات؛ «چه کار نکنیم») است.

گزینه «۲»: علم منطق به دو بخش اصلی «تعریف» (شیوهٔ درست تعریف مفاهیم) و «استدلال» (شیوهٔ صحیح نتیجه‌گیری و استدلال) تقسیم می‌شود و راه درست اندیشیدن در این دو حوزه را می‌آموزد.

گزینه «۴»: ذهن انسان اگرچه به‌طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند، اما در مواجهه با استدلال‌های پیچیده یا ارائهٔ تعاریف دقیق برای اصطلاحات خاص، در معرض لغزش قرار می‌گیرد و به همین دلیل به قواعد مدون منطق نیازمند است.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه‌های ۳ تا ۵ و ۹)

۱۶۳- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

بررسی خطاهای مربوط به محتوای علوم مختلف مربوط به علم منطق نیست.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۵)

۱۶۴- گزینه «۲»

(مفید قربانی)

تشبیه به «سیستم کنترلی و چراغ هشدار خودرو» بیانگر نقش نظارتی، خطایابی و پیشگیری از لغزش ذهن در مواجهه با مغالطات است. تشبیه ناظر به «فرایند یادگیری، تسلط و جنبهٔ مهارتی منطق»، تشبیه به «رانندگی و دوچرخه‌سواری» است که نشان می‌دهد مهارت در منطق صرفاً با حفظ قواعد به دست نمی‌آید و نیازمند تمرین و ممارست عملی است؛ بنابراین در گزینه «۲» وجه شباهت این دو تمثیل با یکدیگر جابه‌جا شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همان‌طور که شاقول بنایی ابزار سنجش راست بودن دیوار و جلوگیری از انحراف آن است، منطق نیز عیار سنجش درستی استدلال‌ها بوده و کاربرد آن باعث استواری بنای اندیشه می‌شود.

گزینه «۳»: منطق ابزاری در خدمت سایر دانش‌هاست که به کمک آن، درستی مسائل سنجیده شده و قضایا به درجهٔ یقین می‌رسند.

گزینه «۴»: انسان پیش از آموختن قواعد رسمی زبان، به‌صورت فطری و طبیعی درست سخن می‌گوید و دستور زبان صرفاً قواعد جاری در زبان را کشف و مدون می‌کند؛ منطق نیز دقیقاً قواعدی را آشکار و صورت‌بندی می‌کند که ساختار ذهن انسان به‌طور طبیعی بر پایهٔ آنها می‌اندیشد.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه‌های ۴ و ۵)

۱۶۵- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

برای شکل‌گیری هر تصدیق، ذهن ابتدا باید اجزای آن را تصور کند؛ بنابراین تصور همواره مقدمهٔ تصدیق است. با این حال، ذهن می‌تواند مفاهیم متعددی را درک کند بدون آنکه دربارهٔ آنها حکمی صادر نماید؛ پس داشتن تصورات مختلف لزوماً به تصدیق منتهی نمی‌شود.

مثال: ما مفهوم «مثلث» را در ذهن تصور می‌کنیم، بدون آنکه دربارهٔ آن حکمی صادر کنیم؛ اما زمانی که می‌گوییم «مثلث سه ضلع دارد»، ابتدا «مثلث»، «سه ضلع» و «داشتن» را تصور کرده و سپس به برقراری این نسبت حکم (تصدیق) داده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تصدیق بدون تصور غیرممکن است؛ ذهن پیش از تصدیق و صدور حکم، ابتدا باید تصویری از اجزای آن قضیه داشته باشد.

گزینه «۳»: صرف ترکیب مفاهیم لزوماً تصدیق ایجاد نمی‌کند؛ برای مثال ترکیب‌های وصفی یا اضافی مانند «کتاب خواندنی» یا «درخت بلند»، تنها یک «تصور مرکب» هستند و تا زمانی که فعلی اسنادی داده نشود و حکمی صورت نگیرد، تصدیق پدید نمی‌آید.

گزینه «۴»: ویژگی صدق (مطابقت با واقع) و کذب (عدم مطابقت با واقع) منحصرأ متعلق به تصدیقات و جملات خبری است؛ تصورات به دلیل خالی بودن از هرگونه حکم و قضاوت، نه صادق‌اند و نه کاذب.

(منطق، منطق، ترازی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۶- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

بررسی عبارت چهارگانه:

عبارت اول («اگر باران ببارد»): تصور؛ این عبارت جزء نخست (مقدم) یک جمله شرطی است و چون فاقد جواب شرط (تالی) است، کلامی ناقص محسوب می‌شود. در عبارات ناقص حکمی صادر نشده و ذهن منتظر ادامه جمله می‌ماند.

عبارت دوم («چه هوای دل‌انگیزی!»): تصور؛ این عبارت یک جمله انشایی از نوع تعجبی است. جملات انشایی (امر، نهی، ندا، تعجب و دعا) از عالم واقع خبر نمی‌دهند، قابلیت صدق و کذب ندارند و متضمن حکم نیستند.

عبارت سوم («تو همچنان دل‌شهری به غمزه‌ای ببری!»): تصدیق؛ جمله خبری کامل و بامعنایی است که می‌تواند صادق یا کاذب باشد.

عبارت چهارم («علی‌گفت: زمین پس از باران خیس می‌شود»): تصدیق؛ این عبارت یک جمله خبری کامل و معنادار است که از عالم واقع خبر می‌دهد و قابلیت اتصاف به صدق و کذب را دارد.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۷- گزینه «۳»

(مهمرب قربانی)

تصدیق گزاره‌ای است که در آن حکم و قضاوت وجود دارد و قابلیت صدق و کذب (تطابق یا عدم تطابق با واقع) پیدا می‌کند. جملات انشایی (مانند پرسش، امر، نهی و تمنا) به تنهایی تصدیق نیستند؛ اما اگر این جملات در دل یک ساختار خبری با فعل ماضی تام (نقل قول) بیان شوند، کل عبارت یک جمله خبری و تصدیق به شمار می‌رود. در گزینه «۳» مصراع دوم و بخش دوم مصراع اول دارای پرسش (انشایی) است («نام تو چیست؟» / «تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟»؛ اما پایه و ساختار اصلی کل بیت با فعل ماضی خبری آغاز شده است («بدو گفت...»). بنابراین گوینده دارد از وقوع یک گفت‌وگو در عالم واقع «خبر می‌دهد».

تبدیل به زبان منطقی: «او خندان گوینده «نام تو چیست؟ تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟» به او بود.» ← این گزاره یک جمله خبری تام است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این بیت هردو مصراع به فعل نهی «غم مخور» ختم شده‌اند و مقصود نهایی کلام، انشایی (دستور و دلداری) است.

گزینه «۲»: در این بیت مصراع اول با دو فعل امر آغاز شده است («نشین» و «ببین») و جمله انشایی است.

گزینه «۴»: این بیت تنها بیانگر دو شرط پیاپی است («اگر پادشا دیده خواهد... و اگر دشت گردان و تخت یمن [بخواهد]...») و جواب شرط (تالی) در آن نیامده است. چون حکم و نسبت کلام معلق مانده، جمله ناتمام بوده و تصور است نه تصدیق.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه ۷)

۱۶۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای - کنگور سراسری ۱۴۰۲)

هدف این سؤال و خواسته طراح از ما این است که یک گزینه که دربردارنده تعریف باشد را برگزینیم. دقت کنید که خواسته سؤال این نیست که تعریف را تعریف کنیم، بلکه صرفاً خواسته که یکی از گزینه‌ها که تعریفی در آن صورت گرفته است را انتخاب کنیم. گزینه «۲» دقیقاً بیان‌گر تعریف است که در آن با استفاده از مفاهیمی همچون «تصدیق» و «معلوم» و «کشف» و «مجهول» سعی در تعریف کردن مفهومی دیگر شده است. (در این گزینه، «استدلال» تعریف شده است و طراح از این کار برای به دام انداختن دانش‌آموز استفاده کرده است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عبارت یک تصدیق صرف است و چیزی را تعریف نمی‌کند و با آن تصور جدید کشف نمی‌شود.

گزینه «۳»: این گزینه یک جمله انشایی امری است و به هیچ‌وجه نمی‌تواند یک تعریف باشد.

گزینه «۴»: این گزینه می‌تواند در جواب «چرا؟» عنوان شود، در صورتی که تعریف باید در جواب «چيست؟» باشد.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۶۹- گزینه «۴»

(مهمرب قربانی)

منطق علمی معیاری، سنجشی و ابزاری است؛ یعنی وظیفه آن ارائه تعاریف پدیده‌ها در علوم مختلف (مانند تعریف مفاهیم در فیزیک یا زیست‌شناسی) یا اقامه برهان و استدلال برای اثبات گزاره‌های آنها نیست، بلکه صرفاً قواعد و شرایط مصون‌ماندن از خطا در تعریف و استدلال را تدوین و آموزش می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بخش «تعریف» عهده‌دار توضیح نحوه درست پاسخ به پرسش «چيست؟» است، درحالی‌که بخش «استدلال» به پرسش «چرا؟» و شیوه درست پاسخگویی به آن می‌پردازد.

گزینه «۲»: در بخش تعریف، ذهن با تصورات سروکار دارد؛ بنابراین تعبیر «برقراری نسبت» که نشان‌دهنده نسبت حکمی و تصدیق است در قلمرو تعریف راه ندارد و تعریف صرفاً چیدمان تصورات معلوم برای معلوم ساختن تصور مجهول است.

گزینه «۳»: رسیدن به تصدیق معلوم همواره نیازمند استدلال نیست؛ برخی قضایا و تصدیقات بدیهی و اولیه هستند و ذهن بدون نیاز به چیدمان استدلال، به صدق پیوند میان موضوع و محمول آنها پی می‌برد (استدلال صرفاً مسیر معلوم ساختن تصدیقات نظری است، نه تمامی قضایا).

مثال: تصدیق معلوم «کل بزرگ‌تر از جزء است» نیازمند استدلال نیست.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۷۰- گزینه «۲»

(مفهم قربانی)

در یک قضیه، مجهول بودن تصدیق می‌تواند ناشی از ابهام در «ثبوت نسبت حکمیه و درستی پیوند میان اجزا» باشد، نه لزوماً ناشناخته بودن مفاهیم سازنده آن. بنابراین، ممکن است ذهن تک‌تک تصورات را به‌طور کامل بشناسد، اما هنوز به برقراری یا عدم برقراری حکم میان آنها پی نبرده باشد. مثال: در قضیه «در اعماق سیاره مریخ آب مایع وجود دارد»، ما مفهوم «سیاره مریخ»، «آب مایع» و «وجود داشتن» را به‌خوبی تصور می‌کنیم و همگی برای ما تصورات معلوم هستند؛ اما ثبوت این رابطه و درستی این ادعا برای ما یک تصدیق مجهول است که اثبات آن نیاز به دلیل و شواهد علمی (استدلال) دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیازی نیست همه تصورات مجهول باشند؛ در اغلب تصدیقات مجهول، تصورات موضوع و محمول کاملاً برای ذهن روشن و شناخته شده‌اند. گزینه «۲»: مجهول بودن تصدیق مستلزم مجهول بودن هیچ‌یک از تصورات نیست؛ شک و ناآگاهی می‌تواند صرفاً بر سر صدور حکم و پیوند میان مفاهیم باشد.

گزینه «۴»: از نظر رتبه ادراک، ابتدا باید اجزا و تصورات قضیه (موضوع و محمول) در ذهن شکل بگیرند تا سپس نوبت به صدور حکم یا کشف مجهول بودن آن برسد (تصور مقدمه تصدیق است، نه برعکس).

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۷ تا ۹)

فلسفه یازدهم

۱۷۱- گزینه «۲»

(بهر پاکدل - فاروج)

اصل تفکر و استعداد اندیشه‌ورزی امری ذاتی، غیراکتسابی و غیرارادی است، اما «محتوا و موضوع تفکر» کاملاً ارادی، اختیاری و وابسته به انتخاب آگاهانه خود انسان است؛ بنابراین محتوای تفکر خارج از دامنه اختیار انسان نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کودکان از همان دوران خردسالی با طرح پرسش از چرایی رویدادها («چرا»، کنجکاوی و پرسشگری خود را نشان می‌دهند؛ از این رو پرسش از چرایی امور جزو نخستین موضوعات تفکر به شمار می‌رود.

گزینه «۳»: تفکر دارای دو فایده است: ۱. فایده نظری (یافتن پاسخ مجهولات و پرسش‌های ذهنی) ۲. فایده عملی (سلمان بخشیدن به امور روزمره و کارهای عملی زندگی)؛ بنابراین آثار تفکر منحصر به امور ذهنی و نظری باقی نمی‌ماند.

گزینه «۴»: اصل توانایی تفکر و میل به پرسشگری در ساختار وجودی و سرشت انسان قرار داده شده است و فرایندی ذاتی و غیراکتسابی محسوب می‌شود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۷۲- گزینه «۳»

(امیرمهمر قلعه‌کاهی)

یادآوری مراحل چهارگانه تفکر فلسفی:

- ۱- روبه‌رو شدن با مجهول و مسئله فلسفی
- ۲- طرح پرسش‌های فلسفی و بنیادین
- ۳- تفکر در اندوخته‌ها و رجوع قاعده‌مند به معلومات متناسب با پرسش
- ۴- رسیدن به دریافت فلسفی و شناخت عمیق

در گزینه «۳» هر چهار مرحله به‌درستی و با حفظ توالی منطقی طی شده‌اند؛ فرد پس از مواجهه با یک رخداد ناگوار (فوت کودک)، به طرح یک پرسش اصیل و بنیادین فلسفی (مسئله شر) پرداخته، سپس با رجوع قاعده‌مند به معلومات متناسب با سؤال (نظام احسن و تکامل ماده)، به دریافتی فلسفی و قانع‌کننده دست یافته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در گام نخست، به جای روبه‌رو شدن با یک پدیده یا مجهول اولیه، مستقیماً پرسش مطرح شده است.

گزینه «۲»: معلومات مرحله سوم با پرسش مطرح‌شده، تناسبی ندارد؛ پرسش مطرح‌شده در مرحله دوم درباره «کمال گیاهان و جانداران» است، اما معلومات مرحله سوم و نتیجه‌گیری مرحله چهارم به موضوع کاملاً متفاوتی یعنی «انسان و ویژگی‌های نفس انسانی» اختصاص یافته است.

گزینه «۴»: اگرچه مراحل چهارگانه تفکر در این گزینه به‌درستی و با ترتیبی کاملاً منطقی چیده شده‌اند، اما این فرایند نمونه‌ای از تفکر غیرفلسفی است؛ چرا که موضوع و پرسش آن به پدیده‌ای جزئی و تجربی مربوط است، نه یک مسئله بنیادین و اساسی فلسفی.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۵)

۱۷۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۱۴۰۰)

در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه، گاه و بی‌گاه سؤال‌های خاصی خودنمایی می‌کنند که می‌توانند ساعتی طولانی ما را به خود مشغول سازند و به تفکر وادار نمایند، از قبیل اینکه: مقصود ما از آزادی چیست؟ چرا درد و رنج هست؟ خوشبختی و سعادت در گرو چیست؟ آیا می‌توان به آن رسید؟ سرانجام ما انسان‌ها چه می‌شود؟ آغاز و انجام جهان چگونه است؟ عشق و دوستی چطور؟ آیا این‌ها امور واقعی و مقدس‌اند؟ یا امور خیالی و ذهنی؟ اصولاً انسان و حقیقت انسانی چیست؟ آیا اختیار دارد یا مجبور است؟ چه هدفی را باید در دنیا دنبال کرد؟

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۱۷۴- گزینه «۳»

(مفید سوریان)

در نگرش ملاصدرا، «فطرت اول» سطحی از تفکر است که انسان در آن به مدیریت امور روزمره، زندگی طبیعی و نیازهای حیاتی خود می‌پردازد؛ درحالی‌که «فطرت ثانی» مرتبه‌ای برتر، متعالی و تکاملی از تفکر است که انسان با اراده، جدیت و کوشش آگاهانه از سطح ظواهر عبور کرده و به ساحت معقولات و پاسخ‌گویی به پرسش‌های بنیادین می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دستیابی به فطرت ثانی به معنای رهایی، طرد یا کنار گذاشتن فطرت اول نیست، بلکه به معنای فراتر رفتن از آن است؛ بنابراین میان این دو سطح از تفکر تعارض یا ناسازگاری وجود ندارد.

گزینه «۲»: از دیدگاه ملاصدرا، پاسخ به نیازهای زیستی و اشتغال به امور روزمره در فطرت اول به‌هیچ‌وجه بد یا ناشایست نیست، بلکه «متوقف شدن و دل‌خوش کردن به این مرتبه» ناپسند و به دور از شأن انسان به شمار می‌رود.

گزینه «۴»: هر دو مرتبه فطرت اول و ثانی مربوط به ساحت تفکر انسانی هستند؛ حیوانات از دیدگاه ملاصدرا از قوه تفکر و اندیشه‌ورزی بی‌بهره‌اند و اداره حیات آنها بر مبنای غریزه صورت می‌گیرد، نه تفکر در مرتبه فطرت اول.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۵)

۱۷۵- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سروان)

واژه «سوفیست»: در ابتدا دارای بار معنایی مثبت و به معنای «دانشمند» بود؛ اما به دلیل استفاده سوفسطائیان از مغالطه برای پیروزی در مجادلات و دادگاه‌ها، این واژه در طول تاریخ دچار «تنزل معنایی» شد و معنای منفی «مغالطه‌کار» به خود گرفت.

واژه «فیلسوفوس»: در ابتدا به معنای «دوستدار دانایی» بود و سقراط برای نشان دادن تواضع در برابر علم، خود را چنین نامید؛ اما این اصطلاح در سیر تاریخی خود دچار «ارتقای معنایی» شد و بعدها هم‌تراز با «دانشمند» و پس از آن در معنای «دانشمند فلسفه» به کار رفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «فیلسوفوس» به معنای «دوستدار دانایی» و «فیلسوفیا» به معنای «دوستداری دانایی» است و ساختار و معنای یکسانی نداشتند. همچنین هیچ‌یک در ابتدا به معنای «دانشمند» نبودند.

گزینه «۲»: کاربرد واژه فیلسوفیا به معنای «مطلق دانش یا عام دانش» مربوط به دوره ارسطو است، نه عصر حاضر. این واژه در عصر حاضر به معنای «دانش خاص» (مابعدالطبیعه / فلسفه اولی) به کار می‌رود.

گزینه «۳»: واژه «سوفیست» تنزل معنایی پیدا کرد، نه ارتقای معنایی. همچنین واژه «فیلسوفیا» نیز معنای نخستین خود (دوستداری دانایی) را حفظ نکرد و در طول تاریخ به «عام دانش» در عصر ارسطو و سپس «دانش خاص» در عصر حاضر تغییر یافت.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۷ و ۸)

۱۷۶- گزینه «۴»

(مفید قربانی)

موضوع سایر علوم همواره دسته یا بخش خاصی از پدیده‌های جهان هستی است (مانند گیاهان در گیاه‌شناسی یا اجسام مادی در فیزیک)؛ درحالی‌که فلسفه موضوع خود را به گروه خاصی از موجودات محدود نمی‌کند و تنها دانشی است که به تبیین احکام عام و کلی صفت مشترک میان تمامی پدیده‌ها یعنی «اصل وجود و هستی» می‌پردازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ایجاد پرسش‌های بنیادین درباره مرگ و آغاز جهان ریشه در ذات و سرشت انسان دارد و تفکر فلسفی همزاد با آفرینش بشر است؛ هدف پیدایش «دانش فلسفه» ایجاد این پرسش‌ها نبود، بلکه سامان‌بخشی، برهانی کردن و قاعده‌مند ساختن پاسخ‌ها به این پرسش‌ها بود.

گزینه «۲»: مسائل فلسفی فراتجربی، کلی و عقلانی هستند؛ بنابراین روش پاسخ‌گویی در فلسفه منحصرأ «تعقل و برهان منطقی» است و ابزارهای حسی و آزمایشگاهی در اثبات مسائل آن هیچ کارایی و کاربردی ندارند.

گزینه «۳»: همه انسان‌ها به دلیل برخورداری از قوه عقل تا حدی به پرسش‌های بنیادین زندگی خود پاسخ عقلانی می‌دهند؛ اما این امر صرفاً نشان دهنده «تفکر فلسفی عام» است و فرد را به یک «فیلسوف» تبدیل نمی‌کند. فیلسوف کسی است که به‌صورت تخصصی، روش‌مند، نقادانه و نظام‌مند به بررسی مسائل بنیادین می‌پردازد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۶ تا ۱۰)

۱۷۷- گزینه «۲»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

موضوع علوم گوناگون، جنبه‌های خاصی از موجودات است (مانند کمیت در ریاضی، حیات در زیست‌شناسی و خواص ماده در فیزیک). اما فلسفه با ویژگی‌های خاص کاری ندارد و درباره «مطلق وجود» (موجود از آن جهت که موجود است) و اصل هستی بحث می‌کند؛ از این رو مباحث آن پایه و اساس سایر علوم است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلسفه درباره «موجود خاص» بحث نمی‌کند، بلکه موضوع آن عام‌ترین مفهوم یعنی اصل وجود است.

گزینه «۳»: پایه‌ای بودن فلسفه ناشی از عام بودن موضوع آن است، نه صرفاً روش آن.

گزینه «۴»: علوم دیگر هر کدام موضوعی خاص و محدود دارند، اما فلسفه بر خلاف آنها موضوع خاصی ندارد و به احکام عام هستی می‌پردازد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۹)

۱۷۸- گزینه «۴»

(مسئله آفونری راهنمایی)

«موضوع» فلسفه (مطلق وجود)، این دانش را از تمام علوم دیگر جدا می‌سازد؛ اما «روش» فلسفه (استدلال عقلی) وجه تمایز آن از تمامی علوم نیست، زیرا برخی دانش‌های دیگر مانند ریاضیات نیز از روش عقلی و برهانی استفاده می‌کنند و در روش با فلسفه اشتراک دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلسفه ممکن است در پاره‌ای از مسائل (نظیر علیت، زمان، نفس یا حرکت) با علمی مانند فیزیک یا روان‌شناسی اشتراک مسئله داشته باشد، اما زاویه بررسی و مبانی آن متفاوت است.

گزینه «۲»: معنای ثانویه فلسفه «مطلق دانش» بود و کلیه علوم نظری و عملی را دربرمی‌گرفت، در حالی که در عصر حاضر به یک «دانش خاص» (مابعدالطبیعه) اطلاق می‌شود؛ بنابراین شمول آن کاهش یافته است.

گزینه «۳»: فلسفه با ویژگی‌های مادی، کمی یا تجربی موجودات کاری ندارد و آنها را صرفاً از آن جهت که وجود دارند («موجود بما هو موجود» و از حیث موجودیت) بررسی می‌کند.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۸ تا ۱۰)

۱۷۹- گزینه «۱»

(مفهم قربانی)

گزاره «هرکس هرچه خودش می‌فهمد، همان حقیقت است» بیانگر دیدگاه نسبی‌گرایانه سوفیست‌ها و نفی واقعیت ثابت و مستقل از ذهن است. اگر فهم هر فرد عین حقیقت باشد، دیگر حقیقت واحد و معیار عینی مشترکی در جهان خارج وجود نخواهد داشت؛ در نتیجه اگر دو فرد درباره یک موضوع دو دیدگاه کاملاً متناقض داشته باشند، هر دو دیدگاه هم‌زمان درست تلقی شده و هیچ مبنا و ترازویی برای داوری، سنجش و ترجیح یکی بر دیگری باقی نمی‌ماند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مفهوم «خطا در شناخت و ادراک» تنها زمانی معنا پیدا می‌کند که یک واقعیت عینی و ثابت در جهان خارج وجود داشته باشد که ذهن نتوانسته باشد با آن مطابقت یابد؛ با پذیرش گزاره صورت سؤال، خطا اساساً بی‌معنا می‌شود.

گزینه «۳»: باور به گزاره موجود در صورت سؤال، واقعیت را کاملاً وابسته به فهم و ذهن انسان می‌داند، درحالی‌که این گزینه بر استقلال جهان از ادراک ذهن تأکید دارد.

گزینه «۴»: امکان نقد، رد و ابطال نظرات دیگران نیازمند یک معیار حقیقت مستقل از ذهن است؛ وقتی درک هرکس حقیقت دانسته شود، هیچ باوری باطل نبوده و قابل نقد نخواهد بود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۷)

۱۸۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور خارج از کشور ۱۳۰۳)

همه گزینه‌های مطرح‌شده در این سؤال، گزاره‌های اساسی هستند، به جز آن‌چه در گزینه «۳» مطرح شده است. آن‌چه در گزینه «۳» مطرح شده بیشتر جنبه تاریخی یا تاریخ فلسفه دارد تا اینکه خود مستقلاً یک گزاره فلسفی باشد.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۱۰)

اقتصاد

۱۸۱- گزینه «۳»

(مهری فنیانی)

تیزبین ← تشخیص نیاز بازار در نمایشگاه

ریسک‌پذیر ← هزینه کردن تمام پس‌انداز

یادگیرنده ← مشاوره از مهندسان و بازخورد مشتریان

پرانگیزه ← کار با انرژی بالا

خوش‌بین ← ایمان به موفقیت با وجود فروش ضعیف

سازمان‌دهنده ← تشکیل تیم و هماهنگی فرایند تولید

(اقتصاد، کسب‌وکار و کارآفرینی، صفحه ۶)

۱۸۲- گزینه «۲»

(آخرین سادری)

برای به دست آوردن میزان سود، باید مبلغ درآمد و هزینه را داشته باشیم؛ بنابراین ابتدا میزان هزینه را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{درآمد سالیانه کارگاه} = \frac{30}{100} \times \text{مجموع هزینه‌های سالیانه کارگاه تولیدی}$$

$$\text{میلیون تومان} = \frac{30}{100} \times 600 = 180$$

مجموع هزینه‌های سالیانه کارگاه - درآمد سالیانه کارگاه = سود سالیانه کارگاه

$$\text{میلیون تومان} = 600 - 180 = 420$$

صورت سؤال، میزان سود ماهیانه را خواسته، بنابراین:

$$\text{میلیون تومان} = 420 \div 12 = 35 = \text{سود ماهیانه کارگاه}$$

حالا قیمت هر جفت کفش را به دست می‌آوریم:

تعداد محصول فروخته شده $\times$ قیمت هر واحد از محصول = درآمد سالیانه کارگاه

$$120 \times \text{قیمت هر جفت کفش} = 600$$

$$\text{میلیون ریال} = 50 = \text{میلیون تومان} = 5 = 600 \div 120 = \text{قیمت هر جفت کفش}$$

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۸)

۱۸۳- گزینه «۴»

(مهم‌ترین متولی)

الف) راه اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک از مزایای کسب و کار شخصی به حساب می‌آید.

ب) بیشتر کسب و کارهای شخصی کوچک مقیاس‌اند و در همه نوع فعالیتی از کشاورزی تا صنعت به‌ویژه خدمات حضور دارند.

ج) آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری یکی از مزایای کسب و کارهای شخصی به حساب می‌آید.

د) از معایب کسب و کارهای شرکتی می‌توان به پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی اشاره کرد.

ه) در کسب و کارهای شرکتی برای تشکیل شرکت، ممکن است به وکیل نیاز داشته باشید تا به شما برای تکمیل اساسنامه شرکت و سایر اسناد مورد نیاز کمک کند.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب و کار، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۸)

۱۸۴- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۵)

$$\text{میلیون تومان} = 1,200 \times 5 = 6,000 = \text{درآمد سالانه}$$

$$\text{میلیون تومان} = 1,800 = 15 \times 10 \times 12 = \text{مجموع حقوق و دستمزد سالانه کارگران}$$

مجموع هزینه‌های سالانه شرکت تولیدی

$$\text{میلیون تومان} = 1,800 + 200 + 50 + 250 = 2,300$$

هزینه سالانه - درآمد سالانه شرکت = سود سالانه

$$\text{میلیون تومان} = 6,000 - 2,300 = 3,700$$

محاسبه سود در سال دوم:

$$\text{میلیون تومان} = 18 = 15 \times \frac{120}{100} = \text{دستمزدها در سال دوم}$$

مجموع حقوق و دستمزد سالانه کارگران در سال دوم

$$\text{میلیون تومان} = 18 \times 10 \times 12 = 2,160$$

$$\text{میلیون تومان} = 6/5 = 5 \times \frac{130}{100} = \text{قیمت محصول در سال دوم}$$

$$\text{میلیون تومان} = 7,800 = 1,200 \times 6/5 = \text{درآمد در سال دوم}$$

مجموع هزینه‌های سالانه شرکت تولیدی در سال دوم

$$\text{میلیون تومان} = 2,660 = 2,160 + 200 + 50 + 250$$

$$\text{میلیون تومان} = 5,140 = 7,800 - 2,660 = \text{سود شرکت در سال دوم}$$

سود در سال دوم در مقایسه با سال اول ۱۴۴۰ میلیون تومان

$$(5,140 - 3,700 = 1,440) \text{ افزایش یافته است.}$$

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۸۵- گزینه «۳»

(معبری کاروان)

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) صحیح است.

ب) صحیح است.

ج) غلط است. با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

د) غلط است. کارآفرینان یا مؤسس‌های شرکت‌ها با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند، که این کار چندان آسان نیست، چرا که بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند، به‌طوری‌که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور کنند و به کار خود ادامه دهند.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه ۱۴)

۱۸۶- گزینه «۲»

(کتاب تاک - خارج از کشور ۱۴۰۴)

شباهت تعاونی‌ها با شرکت‌ها: تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم و بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند و توزیع سود احتمالی در تعاونی‌ها همانند شرکت‌ها در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

تفاوت تعاونی‌ها با شرکت‌ها: نحوه اداره تعاونی‌ها براساس هر نفر، یک رأی است؛ یعنی هر کدام از اعضا صرف نظر از اینکه چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد، یک رأی خواهد داشت.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۹)

۱۸۷- گزینه «۳»

(آخرین ساجری)

الف) خانم ارشدی مالک ۱۵ درصد از برگه‌های سهام شرکت است، بنابراین:

$$100 \times \frac{\text{تعداد برگه خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} = \text{درصد مالکیت}$$

$$\Rightarrow \frac{15}{100} = \frac{540}{\text{تعداد کل سهام شرکت}}$$

$$\text{برگه سهم} = \frac{540 \times 100}{15} = 3600 = \text{تعداد کل سهام شرکت}$$

ب) هر فرد به اندازه مالکیتش در سود و زیان شرکت سهیم است. پس:

$$\frac{25}{100} = \frac{33}{\text{سود کل شرکت}}$$

$$\text{میلیون تومان} = \frac{33 \times 100}{25} = 132 = \text{سود کل شرکت}$$

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۶)

۱۸۸- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

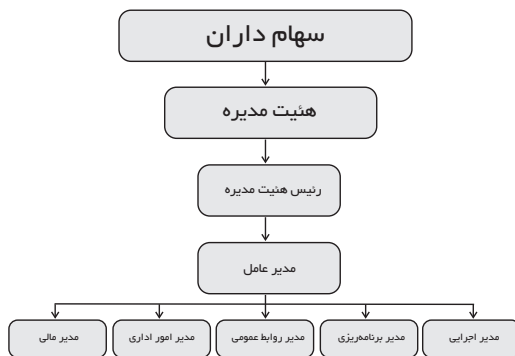
ماهیت همکاری نشان‌دهنده تعاونی است؛ ویژگی‌های آن: هدف تأمین نیازمندی‌های اعضا، هر عضو یک حق رأی، تقسیم سود به نسبت سرمایه هر عضو.

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۹)

۱۸۹- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) ساختار سازمانی شرکت سهامی:

ب) اساسنامه شرکت باید بیان کند که شرکت برای چه کسب‌وکاری تشکیل شده است؛ سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؛ چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند و چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؛ سهام‌داران چه حقوق و مسئولیت‌هایی در شرکت دارند؛ شرکت چگونه منحل می‌شود و ...

(اقتصاد، انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه ۱۷)

۱۹۰- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

از آنجا که معمولاً دست این افراد در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(اقتصاد، کسب‌وکار و کارآفرینی، صفحه ۹)

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)
۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۹۱- گزینه «۲»

(ولی بری - ابهر)

«اعملوا» (فعل امر برای جمع مذکر مخاطب): انجام دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) «صالحاً»: (کار) نیکو، (کار) شایسته / «إِنِّي»: قطعاً (همانا، بی شک) من / «بما»: به آنچه / «تعملون»: انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «علیم»: دانا (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) فعل «یعمل» به معنای «انجام می‌دهد» را با «یعلم» به معنای «می‌داند» اشتباه نگیرید.

(۲) دقت کنید «علیم» به معنای «دانا» و «أعلم» (اسم تفضیل بر وزن «أفعل») به معنای «داناتر، داناترین» است.

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه «۱»

(کامران عبداللہی)

«یغرس»: می‌کارند (در اینجا به صورت جمع ترجمه می‌شود، چون فاعلش جمع است) / «الواسعة»: وسیع، پهناور / «أربعة وعشرين نوعاً» (عدد اصلی): بیست و چهار نوع (گونه) (رد گزینه ۲) / «من الأشجار»: از درختان / «الشجرة التاسعة عشرة» (عدد ترتیبی): درخت نوزدهم / «المطاط»: کائوچو / «التي»: که / «تنتج» (مضارع معلوم): تولید می‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «مواد نافعة»: موادی سودمند، مواد سودمندی (جمع مکسر نکره + صفت) (رد گزینه ۳) / «للصناعة»: برای صنعت (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

نکات مهم درسی:

«الذي، التي، الذين» هرگاه بعد از یک اسم «ال» دار بیایند، به صورت «که» ترجمه می‌شوند؛ مثال: «شجرة المطاط التي...»: درخت کائوچو که ...

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه «۳»

(مهم مهری یعقوبی)

«اللَّهُ ذو القدرة البالغة»: خداوند دارای قدرت کامل (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «زَانَ السَّمَاءَ»: آسمان را زینت داد (مزین کرد) / «بِالقَمَرِ وَ النُّجُومِ»: با ماه و ستارگان / «الْمُنْتَشِرَةُ»: پخش شده (رد گزینه ۱) / «هِيَ صَيَّرَتِ اللَّيْلَ جَمِيلاً»: آن‌ها شب را زیبا گرداندند (دقت کنید برای جمع غیرعاقل (غیرانسان)، فعل، ضمیر و... باید به صورت مفرد مؤنث به کار رود؛ پس جمله آخر، مربوط به «ماه و ستارگان» است ← رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«بعد انتهاء الدَّوام»: پس از اتمام (پایان) ساعت کاری / «أطفأ»: (در این جا) خاموش کردند (رد گزینه ۳) / «العمال»: کارگران / «مُكَيِّف الهواء»: کولر (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «المصابيح»: چراغ‌ها (رد گزینه ۴) / «ذهبوا بِـ»: بُردند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «التفایات»: زباله‌ها

نکات مهم درسی:

(۱) «ذهب»: رفت / «ذهب بِـ»: بُرد

(۲) «جاء»: آمد / «جاء بِـ»: آورد

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «الأكبر: بزرگتر» اسم تفضیل است و ترجمه آن به صورت «بزرگ» نادرست است.

گزینه «۲»: فعل ماضی به اشتباه در این جمله، به صورت مضارع التزامی ترجمه شده است. ترجمه صحیح: ای کاش مردم می‌دانستند (دانسته بودند) که ...

گزینه «۴»: ترتیب اجزای جمله در ترجمه فارسی رعایت نشده است. ترجمه صحیح: بی شک زندگی واقعی ...

(ترجمه)

۱۹۶- گزینه «۳»

(پیروز ویان - کتبد کاووس)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تَصَيَّرَ» فعل مضارع است و باید به صورت مضارع اخباری (می‌گرداند) ترجمه شود، اما در این گزینه به صورت ماضی استمراری ترجمه شده است.

گزینه «۲»: «عَلَيْنَا الْإِهْتِمَامُ بِالْحِفَافِ»: ما باید به نگهداری از توجه کنیم؛ دقت کنید در ابتدای جمله، مصدر بعد از «علی» را می‌توانیم به صورت مضارع التزامی ترجمه کنیم.

همچنین «المتاحف» جمع مکسر و به معنی «موزه‌ها» است.

گزینه «۴»: «الحصة الرابعة: زنگ چهارم»، «الرابعة» یک عدد ترتیبی و به معنای «چهارم» است. همچنین «كَانَ يَنْصَحُ» معادل ماضی استمراری فارسی (نصیحت می‌کرد) است.

(ترجمه)

۱۹۷- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

حدیث به کار رفته در صورت سؤال و گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» همگی می‌گویند دشمن را باید در هنگام توانایی بر او بخشید و رها کرد، اما گزینه «۴» با آن‌ها قرابت معنایی ندارد.

(مفهوم)

۱۹۸- گزینه «۳»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «به آن درخت دارای شاخه‌های تر و تازه بنگر، که چگونه از یک دانه روید و چگونه به یک درخت تبدیل شد.» مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۳» آمده است: «شاعر ما را به تأمل در چگونگی تبدیل دانه کوچک به درختی دارای شاخه‌های سبز فرامی‌خواند تا قدرت آفریننده‌اش را بشناسیم!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقصود اصلی، وصف زیبایی طبیعت و چگونگی محافظت انسان از درخت دارای شاخه‌های سبز در برابر خشک شدن است!» (نامناسب)
گزینه «۲»: «شاعر خواسته است به دانه کوچک بنگریم و بر کاشتن آن تشویق کرده است تا درخت خشک، پس از رشد خود، به درختی سبز تبدیل شود!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «شاعر می‌خواهد برای ما روشن کند که دانه‌هایی که در زمین می‌بینیم، هرچند بسیار کوچک باشند، بر حکمت آفریدگار ما دلالت دارند!» (نامناسب)

(مفهوم)

۱۹۹- گزینه «۴»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «شما پاسخگو هستید، حتی در مورد قطعه‌های زمین و چارپایان!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۴» آمده است: «حدیث به ضرورت مراقبت از زمین و ثروت حیوانی و حفظ آن‌ها اشاره دارد، چرا که انسان در روز قیامت درباره همه این‌ها مورد سؤال قرار می‌گیرد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «حدیث می‌خواهد بر اهمیت نماز و عبادت در مکان‌های پاک و همچنین بر مهربانی مسلمانان با حیوانات تأکید کند!» (نامناسب)

گزینه «۲»: «بر انسان واجب است که به چارپایان خوراک بدهد و از آن‌ها مراقبت کند و وضعیت زمین‌ها و مکان‌های عبادت را برای رفع مسئولیت خویش در پیشگاه خداوند اصلاح نماید!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «حدیث می‌خواهد که انسان در برابر هر آنچه می‌بیند، از جمله سرزمین‌های زیبا و حیوانات اهلی‌ای که دارد، مسئول باشد!» (نامناسب)

(مفهوم)

۲۰۰- گزینه «۱»

(سید ممبرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: «ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!»

مناسب‌ترین مفهوم در گزینه «۱» آمده است: «شأن واقعی انسان و جایگاه او با مال یا نسب تعیین نمی‌شود، بلکه به میزان دانش، مهارت و آنچه از کارهای شایسته است که به خوبی انجام می‌دهد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «برای انسان بهتر است که دانش بسیار طلب کند تا ارزش او افزون شود، زیرا کسی که علوم بسیار می‌آموزد، در هر حالتی از دیگری برتر است!» (نامناسب)

گزینه «۳»: «ارزش هر فردی تنها زمانی آشکار می‌شود که به اصلاح خویشتن بپردازد و کارهای زشت را رها کند تا به محبت و رضایت دیگران دست یابد!» (نامناسب)

گزینه «۴»: «هر کس به مردم نیکی کند و با آن‌ها به خوبی رفتار نماید، جایگاه خود را نزد آنان بالا برده است؛ چرا که نیکی کردن، دلیلی برای بالارفتن ارزش انسان است!» (نامناسب)

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

یکی از ویژگی‌های آفریدگار جهان «قدرت» است و از نام‌های او «قادر» است، معنای قدرت خدای بلندمرتبه این است که او بر انجام هر آنچه که امکان‌پذیر باشد و محال ذاتی نباشد، توانا است. هرکس با دقتی کامل به آفرینش بنگرد و مانند شایستگان و خردمندان در آن بیندیشد، می‌فهمد که این جهان، آفریدگاری توانمند و تدبیرکننده‌ای دانا دارد.

ثابت کردن قدرت خداوند و بزرگی‌اش در این جهان با روش‌های گوناگونی امکان‌پذیر است و روشن‌ترین آن‌ها، تأمل در شگفتی‌های هستی است. گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند و هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، ما را به خصوصیات آفرینش و قوانین آن راهنمایی می‌کند و به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است. کشاورز، دانه‌ای را در دل زمین می‌کارد، ولی این دانه با قدرت خداوند، درختی می‌شود. پس مردم از آن سود می‌برند و از آنچه که از آن خارج می‌شود، می‌خورند؛ اما اندکی از آن‌ها از خداوند سپاسگزاری می‌کنند!

۲۰۱- گزینه «۲»

(همیدرضا قائداًمینی - اصفهان)

«اثبات قدرت خداوند، کار دشواری نیست، اما برخی از کافران، نمی‌خواهند حق را بپذیرند!» (صحیح)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تعداد کسانی که خداوند را به‌خاطر نعمت‌هایش شکر می‌کنند، بیشتر از کسانی است که از سپاسگزاری از خداوند پرهیز می‌کنند! (نادرست: مطابق متن، برعکس است!)

گزینه «۳»: رشته‌های علوم طبیعی، نمی‌توانند قدرت آفریدگار آسمان‌ها و زمین را به انسان بفهمانند! (نادرست: هر رشته‌ای از رشته‌های علوم طبیعی که مرتبط با شناخت انواع موجودات زنده در این جهان است، به ما می‌فهماند که آفریدگار این جهان از قدرت و عظمت بسیاری برخوردار است).
گزینه «۴»: کشاورز، قدرت بزرگی در تبدیل کردن دانه‌ای کوچک به درختی دارای شاخه‌های تر و تازه دارد! (نادرست: دانه با قدرت خداوند، تبدیل به درخت می‌شود).

(درک مطلب)

۲۰۲- گزینه «۳»

(همیدرضا قائداًمینی - اصفهان)

هر انسانی که از نعمت‌های ریزان خدا در زندگی سود می‌برد، شکرگزار و آشنا به ارزش آن است! (نادرست: فقط اندکی از مردم، شکرگزار نعمت‌های خدا هستند!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شناختن قدرت پروردگار یگانه با شناختن انواع موجودات زنده، امکان‌پذیر است! (صحیح)

گزینه «۲»: قراردهنده دانه‌ها در زمین، نمی‌تواند باران را از آسمان، فرود بیاورد! (صحیح: کشاورز و به‌صورت کلی انسان، نمی‌تواند باران را از آسمان فرود بیاورد!)

گزینه «۴»: نگاه کردن به شگفتی‌های هستی همراه با اندیشیدن، کلیدی برای شناخت قدرت پروردگار بزرگ است! (صحیح)

(درک مطلب)

۲۰۳- گزینه «۳»

(همیدرضا قائداًمینی - اصفهان)

پاسخ سؤال گزینه «۳» در متن وجود ندارد: «چه چیزی موجب گسترش روزافزون دانش در دوره اخیر شد؟» در متن پاسخی برای این سؤال وجود ندارد و تنها به این نکته اشاره شده است که گسترش روزافزون دانش‌ها، قدرت خداوند و بزرگی‌اش را آشکار می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آیا بهره‌بردن از نعمت‌های خداوند، انسان را سپاسگزار آن‌ها می‌گرداند؟ (خیر، بسیاری از انسان‌ها از نعمت‌های خداوند بهره می‌برند اما از او سپاسگزاری نمی‌کنند!)

گزینه «۲»: چه کسانی از میوه‌های درختانی که کشاورز، آن‌ها را کاشته است، بهره می‌برند؟ (مردم)

گزینه «۴»: فهمیدن قدرت کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، چگونه برای انسان ممکن است؟ (با نگاه کردن به آفرینش با دقتی بسیار)

(درک مطلب)

۲۰۴- گزینه «۲»

(همیدرضا قائداًمینی - اصفهان)

«یتمتع» فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر غایب است نه مخاطب!

(تقلیل صرفی و اعراب)

۲۰۵- گزینه «۱»

(همیدرضا قائداًمینی - اصفهان)

«قوانین» جمع مکسر «قانون» است نه جمع سالم!

(تقلیل صرفی و اعراب)

۲۰۶- گزینه «۴»

(روح‌الله گلشن)

«والدا» در اصل «والدان» بوده که به عنوان یک اسم مثنی، به دلیل اضافه شدن به «الطَّل»، حرف نون از انتهایش حذف شده است، بنابراین فعل مناسب آن باید از صیغه مثنی (فرحا) باشد.

(قواعد فعل)

۲۰۷- گزینه ۴»

(کتاب تاک - کنگور سراسری ۱۴۰۴ نوبت اول اردیبهشت ماه)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، ضمیر نادرست آمده باشد؛ یعنی باید هماهنگی ضمیر با مرجع ضمیر را از نظر جنس و تعداد بررسی کنیم. در گزینه ۴، ضمیر «ها» در «وزنها» به «شیئا» برمی‌گردد، «شیئا» مفرد مذکر است، پس باید «وزنه» گفته می‌شد. (ترجمه: مورچه مخلوق کوچکی است که وزنش کم است اما او چیزی را حمل می‌کند که وزنش پنجاه برابر بیشتر از آن است!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ضمیر «ه» در «أخلاقه» به «جار» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «أخلاقها» به «بنت» برمی‌گردد و ضمائر «هو / ه» نیز مربوط به «جار» است.

گزینه ۲: ضمیر «ها» در «تقبلها» به «مصیبه» برمی‌گردد، ضمیر «ها» در «تحملها» و «عرفتها» هم به «مصیبه» برمی‌گردد.

گزینه ۳: ضمیر «هی» به «البضائع» برمی‌گردد. ضمیر «ه» در «لآئه» نیز به «العامل» برمی‌گردد. دقت کنید «البضائع» جمع غیرانسان است و به همین دلیل، ضمیر مفرد مؤنث برایش ذکر شده است.

(قواعد ضمیر)

۲۰۸- گزینه ۳»

(عمادالربین صالحيان)

در این گزینه، فعل «تجسسوا» از باب «تفعل» و دارای دو حرف زاید است: (ت) و تکرار عین الفعل

توضیح نکته‌ی درسی:

برای تشخیص تعداد حرف‌های زاید فعل‌های مزید، صیغه اول ماضی آن‌ها را در نظر می‌گیریم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: فعل «أنزل» از باب «إفعال» است و یک حرف زاید دارد.

گزینه ۲: فعل «تجادلوا» از باب «مفاعلة» است و یک حرف زاید دارد.

گزینه ۴: فعل «إستضعفوا» از باب «إستفعال» است و سه حرف زاید دارد.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۰۹- گزینه ۴»

(ولی بریی - ابور)

در گزینه ۴، «یُنْدَم» فعل مزید و مضارع مجهول از باب تفعیل است و مصدرش نیز «تندیم» می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «یُحَافِظُ» فعل مزید از باب «مُفاعلة» است، اما «مُحَافِظُ» اسم فاعل است و مصدر آن نیست. مصدرش «مُحَافَظَة» بر وزن «مُفاعلة» می‌باشد.

گزینه ۲: دقت کنید «تُفَكِّرُ» مصدر فعل «تُفَكِّرُوا» نیست، بلکه «تُفَكِّرُ» مصدر این فعل می‌باشد.

گزینه ۳: فعل ثلاثی مزیدی که مصدرش نیز در عبارت آمده باشد، وجود ندارد. دقت کنید «مَطَرٌ و تُمَطِرُ» فعل و مصدر نیستند، بلکه مصدر «تُمَطِرُ» در باب إفعال، «إمطار» (بر وزن «إفعال») است.

(فعل ثلاثی مزید)

۲۱۰- گزینه ۲»

(کنکور سراسری ۸۸)

در این گزینه سه فعل معتل ناقص وجود دارد: ۱- (نَسَمَى از ریشه «سَمَوُ» = نامیدن) ۲- (یَعْفُونَ از ریشه‌ی «عَفُو» = بخشیدن) ۳- (یَنْسُونَ از ریشه «نَسَى» = فراموش کردن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: یک فعل معتل (نَسَى) وجود دارد.

گزینه ۳: سه فعل معتل وجود دارد که یکی از آن‌ها مثال واوی است (تَدَع ← وَدَعَ ... يَدَعُ) و دو مورد از آن‌ها اجوف‌اند (لاتخاف - أن يصيب).

گزینه ۴: یک فعل معتل ناقص (اشترینا) و دو فعل معتل اجوف (هَيَّأْنَا - تتناول) وجود دارد.

(معتلات)

تاریخ (۳)

۲۱۱- گزینه «۳»

(فاطمه عزیزی)

تاریخ‌نگاری سنتی به زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان می‌پردازد؛ اما در بینش تاریخ‌نگاری معاصر، بررسی جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی حائز اهمیت است. لذا وجه مشترک این دو تاریخ‌نگاری، در جنبه سیاسی- نظامی زندگی شاهان است و شکل بینش برای آن دو باید عموم و خصوص من‌وجه باشد.

در روش تاریخ‌نگاری سنتی، استفاده از تملق و زبان متکلف و دشوار مرسوم بوده است؛ در حالی که در تاریخ‌نگاری معاصر، از زبان ساده و به دور از تکلف برای بیان یافته‌های علمی استفاده می‌شود. لذا در روش نقطه اشتراکی با یکدیگر ندارند و باید نسبت آن دو تبیین باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نسبت میان روش و بینش همواره تبیین است.

گزینه «۲»: روش و بینش در هر دو تاریخ‌نگاری وجود دارند.

گزینه «۴»: بینش تنها در یک نوع تاریخ‌نگاری وجود ندارد و نسبت تاریخ‌نگاری معاصر و سنتی یا من‌وجه است و یا تبیین.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۲۱۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی به‌جا مانده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۸)

۲۱۳- گزینه «۱»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

«الف» و «ج»: محمدحسن خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت و سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

«ب»: خاوری شیرازی، به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش می‌کرد.

«د»: میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق‌الآخبار ناصری که از منتقدان تملق‌گویی بوده، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۴)

۲۱۴- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ناظم‌الاسلام کرمانی نویسنده کتاب تاریخ بیداری ایرانیان ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۵)

۲۱۵- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد. (۱۲۵۳ هجری قمری) چند سال بعد، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه «وقایع اتفاقیه» را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۲۰)

جغرافیا (۳)

۲۱۶- گزینه «۲»

(زهره دامیار)

منظور از موقعیت، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است.

این پدیده‌ها و جایگاه ممکن است عوامل انسانی و طبیعی باشد. موقعیت یک سکونتگاه می‌تواند در ادامه حیات و گسترش و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا کند.

برخی تغییرات محیط پیرامون، مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب‌وهوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

(جغرافیا (۳)، شهر و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

تاریخ (۱)

(میلاد هوشیار)

۲۲۱- گزینه «۳»

عرب جاهلی گاه از ترس گرسنگی و یا به علت قربانی کردن برای خدایان، فرزندان دختر یا پسر خود را می‌کشتند. همچنین، ترس از اسارت به دست دشمنان، دلیل دیگری برای کشتن فرزندان دختر بود.

(تاریخ (۱)، شبه جزیره عربستان قبل از اسلام، صفحه ۲۸)

(علی‌ممد کریمی)

۲۲۲- گزینه «۳»

شهر مکه در جنوب یثرب و در نزدیکی دریای سرخ، به علت موقعیت دینی و تجاری، و شهر طائف در نزدیکی جنوب شرقی مکه، به علت موقعیت زراعی، جزء مناطق پرجمعیت بوده‌اند.

(تاریخ (۱)، شبه جزیره عربستان قبل از اسلام، صفحه ۳۰)

(علی‌ممد کریمی)

۲۲۳- گزینه «۲»

شاهان ساسانی معمولاً خود را شخصیتی ربانی (بخ) معرفی می‌کردند. بدین لحاظ، حضور افراد عادی در دربار امکان‌پذیر نبود و بزرگان نیز با تشریفات عجیب و سختی می‌توانستند به مجلس شاه راه یابند.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۱۸)

(علی‌ممد کریمی)

۲۲۴- گزینه «۳»

از پادشاهان مشهور در اواخر سلسله ساسانی، خسرو پرویز است که پادشاهی او مصادف با ظهور اسلام و دعوت سران کشورها از جمله وی به اسلام توسط رسول خدا (ص) بود.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۱۸)

(میلاد هوشیار)

۲۲۵- گزینه «۲»

پس از گرایش امپراتور روم شرقی به مسیحیت، تلاش‌هایی برای گسترش این آیین در مناطق شمال آفریقا صورت گرفت که به مسیحی شدن مردم حبشه انجامید.

(تاریخ (۱)، جهان باستان در آستانه بعثت، صفحه ۲۳)

۲۱۷- گزینه «۳»

(رافیه ابراهیمی نژاد)

در شهرها امکانات آموزشی، درمانی، مراکز خرید، حمل و نقل عمومی، خدمات مالی و بانکی، آب و برق، متنوع و گسترده است؛ در حالی که این خدمات و تسهیلات در روستاها کمتر و محدودتر است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۶)

۲۱۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - خارج از کشور (۱۴۰۱)

تعدد و تنوع خدمات در یک سکونتگاه با میزان جمعیت رابطه مستقیم دارد. سکونتگاه‌های کوچک یا کم‌جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند، اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است. در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌های صورت سؤال، در قاعده هرم و ردیف‌های پایین، سکونتگاهی با کمترین جمعیت قرار دارد که خدمات کمتری نیز ارائه می‌دهند. با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدمات بیشتر و متنوع‌تر نیز ارائه می‌شود.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۷)

۲۱۹- گزینه «۳»

(هاشم صفرقائیان)

با توجه به حوزه سکونتگاه «A» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند. با توجه به حوزه سکونتگاه «B» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، بخشی از مردم آن تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود تأمین می‌کنند و بخشی دیگری از مردم آن (بخش شرقی)، ممکن است خدمات مورد نیاز خود را هم از سکونتگاه خود و هم از سکونتگاه «A» تأمین کنند.

با توجه به حوزه سکونتگاه «C» و حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، همه مردم آن ممکن است تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه خود یا از سکونتگاه «A» تأمین می‌کنند.

با توجه به حوزه نفوذ سایر سکونتگاه‌ها، مردم سکونتگاه «X» می‌توانند تمام خدمات مورد نیاز خود را از سکونتگاه «A» یا «B» تأمین کنند.

در نتیجه کل عبارت گزینه «۱» و بخش دوم گزینه‌های «۲» و «۴»، غلط است و تنها گزینه «۳» صحیح است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۲۲۰- گزینه «۲»

(فاطمه امیری)

سرعت رشد شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است.

(پغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

جغرافیای ایران

۲۲۶- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ارتباط میان علم جغرافیا و علوم نظامی در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

گزینه «۲»: متن داده‌شده ارتباط مشخصی با جغرافیای زیستی ندارد.

گزینه «۳»: ارتباط میان علم جغرافیا و مطالعات شهری در حوزه جغرافیای انسانی قرار می‌گیرد.

(جغرافیای ایران، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۱۳)

۲۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی دو گونه است:

۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

عبارت صورت سؤال با مورد دوم در ارتباط است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۵)

۲۲۸- گزینه «۴»

(رافیه ابراهیمی‌نژاد)

دید ترکیبی یعنی مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

به‌طور مثال، جغرافی‌دانی با هدف توسعه یک شهر به مطالعه همه‌جانبه می‌پردازد و این مسائل را طرح و مطالعه می‌کند:

۱- با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می‌کند. (نقشه‌خوانی)

۲- با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان مهاجرت‌پذیری آن را حدس می‌زند. (جغرافیای جمعیت)

۳- با مطالعه میزان منابع آب شهر امکان توسعه شهر را پیش‌بینی می‌کند. (جغرافیای آب‌ها)

(جغرافیای ایران، جغرافیا علمی برای زندگی بهتر، صفحه ۷)

۲۲۹- گزینه «۴»

(حامد صفرقانیان)

در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵، ساعت ۱۲:۱۰ الی ۲۲:۴۰ چه موقع؟

در اثر باران شدید - چرا؟

سیلاب سهمگینی - چه چیزی؟

در خراسان شمالی - کجا؟

بی‌توجهی شهرداری به ایجاد سیل‌بندها و جوی‌های مهندسی‌شده - چه

کسی یا چه کسانی؟

تغییرات اقلیمی را از جمله زمینه‌های به‌وجودآورنده این پدیده دانستند. -

چطور؟

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه ۸)

۲۳۰- گزینه «۳»

(علیرضا سالمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در گام اول که مربوط به طرح سؤال و بیان مسئله است پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ در این مرحله است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.

گزینه «۲»: مصاحبه از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی است، پژوهشگر در این روش برای گردآوری ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد.

گزینه «۴»: فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.

(جغرافیای ایران، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

تاریخ (۲)

۲۳۱- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

قیام‌ها و مبارزات ائمه و شیعیان، ماهیت ضد دینی و انسانی بنی‌امیه را برای همه آشکار کرد و توده مردم را نسبت به امویان بدبین نمود و آنان را به موضع‌گیری بر ضد خلفای اموی واداشت.

(تاریخ (۲)، ۴۸۴ ص ۴۰۰ (ع)، صفحه ۳)

۲۳۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

شعار فریبنده «الرّضا من آل محمد»، در ایجاد وحدت و یکدلی میان طرفداران بنی‌عباس و پیروان علوی بسیار مؤثر بود؛ زیرا هرگونه بحث و اختلاف تفرقه‌انگیز برای تعیین خلیفه تا فرارسیدن موعد مقرر مسکوت می‌ماند.

(تاریخ (۲)، امام صادق (ع)، صفحه ۴)

۲۳۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

خلاً سیاسی ناشی از جابه‌جایی قدرت، فضای باز سیاسی را برای امام و شیعیان به وجود آورد.

(تاریخ (۲)، امام صادق (ع)، صفحه ۱۴)

۲۳۴- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

نامنی و فضای اختناق‌آمیز، احتیاط و تقیّه بزرگان شیعه، پراکندگی شیعیان در مناطق دوردست و دشواری دسترسی به امام، زمینه را برای ایجاد انشعاب میان شیعیان فراهم ساخت.

(تاریخ (۲)، امام کاظم (ع)، صفحه ۱۸)

۲۳۵- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

مهدی عباسی در آغاز خلافت، اصلاحاتی را انجام داد؛ آزادی زندانیان، بازگرداندن اموال مردم که با زور از آن‌ها ستانده شده بود، گسترش مسجدالحرام و تعیین مقرری برای افراد ناتوان از آن جمله بود.

(تاریخ (۲)، امام کاظم (ع)، صفحه ۲۲)

جغرافیا (۲)

۲۳۶- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

در این ناحیه به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی (علت)، چمنزارهای وسیعی به وجود آمده (معلول «۱») و شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است. (معلول «۲»)

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۲ و ۳)

۲۳۷- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

در یک ناحیه‌بندی مناسب و معتبر، نقاط مختلف یک ناحیه همگون هستند و از لحاظ ویژگی مورد نظر مطالعه، مشابه هم می‌باشند، اما ویژگی نقاط یک ناحیه با ناحیه دیگر، باید متفاوت باشد.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۲۳۸- گزینه «۳»

(یاسین ساعدی)

- بعد از پشتون‌ها، پرجمعیت‌ترین قوم در افغانستان، قوم تاجیک‌ها هستند.
- میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی بارشی خزر شرقی و کردستان با هم برابر است. (البته میانگین سالانه بارش به میلی‌متر نواحی آذربایجان و زاگرس با خراسان شمالی هم برابر است، اما براساس موارد مطرح شده در گزینه‌ها، این دو مورد دیده نمی‌شود.)

- خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها در کانادا، چرنوزیوم نام دارد.
- چهار زبان رسمی کشور سوئیس، شامل آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رومانش است.

(جغرافیا (۲)، معنا و مفهوم تابه، صفحه‌های ۵ تا ۸)

۲۳۹- گزینه «۱»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌ها:

الف: محدودیت‌ها و موانع محیطی، موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. پس نواحی به فعالیت‌های انسان‌های شکل می‌دهند.

ب: انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به‌وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ بنابراین انسان‌ها نواحی را به‌وجود می‌آورند.

ج: نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند؛ امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی، تحت تأثیر یکدیگرند.

نکته مهم درسی:

نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند؛ بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به‌شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. اما مورد «ج» تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نواحی از یکدیگر را بیان کرده است؛ نه تأثیرگذاری حکومت‌ها بر نواحی.

(جغرافیا (۲)، انسان و تابه، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳)

۲۴۰- گزینه «۳»

(فاطمه احمدی)

نواحی انسانی شامل نواحی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(جغرافیا (۲)، انسان و تابه، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۱۷ مهر

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
حامد کریمی	مسئول دفترچه
امیر حسین افجه	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
بیتا مرادی، پریا اقبالی	ویراستاران مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حامد کریمی، حمید گنجی، رامتین شمشکی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه «۲»

(ممید اصفهانی)

این که «اعتبار گزاره‌های علمی به منزلت گوینده وابسته باشد.» یعنی «اعتبار گزاره‌های علمی به جایگاه و اعتبار گوینده وابسته باشد.»

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۲»

(ممید اصفهانی)

متن صراحتاً می‌گوید: «اعتبار گزاره‌های علمی بیش از آنکه به منزلت گوینده وابسته باشد، به قابلیت آزمون ... وابسته شد.» این یعنی گذار از «اقتدار شخص استاد» به «روش و گزاره علمی».

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

متن در پاراگراف دوم ذکر می‌کند که صلاحیت پزشک بر «دانش زیست پزشکی، استدلال مبتنی بر شواهد و یادگیری مستمر» استوار است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

در انتهای متن، دیدگاه جامعه‌شناسان ذکر شده است که معتقدند تخصصی شدن باعث «رسمی تر شدن رابطه پزشک و بیمار و کاهش جنبه‌های شخصی و انسان‌گرایانه» شده است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه «۱»

(فامد کریمی)

متن نمی‌گوید سوگیری‌ها «خوب» یا «بی‌خطا» هستند، بلکه می‌گوید این‌ها محصول سازوکارهایی هستند که در گذشته از نظر بقا و کارآمدی سودمند بوده‌اند، هرچند امروز ممکن است خطاساز باشند.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۳»

(فامد کریمی)

طبق متن، ذهن همیشه در پی بیشترین دقت نیست؛ گاهی با توجه به محدودیت منابع شناختی، سرعت و کفایت عملی ارزش انطباقی بیشتری داشته است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۱»

(فامد کریمی)

پرسش الف با متن پاسخ گرفته است: مصالحه میان هزینه پردازش اطلاعات، محدودیت‌های شناختی و کارآمدی رفتاری. دیگر پرسش‌ها پاسخ نگرفته است.

(درک متن بلند، هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۳»

(عمید کنهی)

دقت کنید فقط ۶ و ۷ ممکن است کنار ۴ باشند. حالت‌های ممکن:

۵ ۸ ۳ ۷ ۴ ۶
۳ ۸ ۵ ۷ ۴ ۶
۳ ۸ ۵ ۶ ۴ ۷

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(عمید کنهی)

قطعاً «و» ۴ است و «الف» ۸ است. دقت کنید عدد ۳ فقط ممکن است سر و ته باشد، یا بین ۷ و ۸. پس در این حالت در «ب» می‌نشیند. تنها حالت ممکن:

۴ ۶ ۵ ۷ ۳ ۸

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۱»

(عمید کنهی)

۳ قطعاً بین ۷ و ۸ است و ۴، ۵ و ۶ هر سه یک سوی این دسته نیستند. پس ۳ «ب» یا «ه» نیست. برای دیگر گزینه‌ها:

۴ ۶ ۸ ۳ ۷ ۵
۵ ۸ ۳ ۷ ۴ ۶

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۲»

(ممید کنهی)

اگر ۳ و ۸ کنار هم نباشند، ۳ اولی یا آخری است و در کنار ۷. برای رد دیگر گزینه‌ها حالت زیر کافی است:

۴ ۶ ۸ ۵ ۷ ۳

(استدلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۲»

(فرزاد شیرممدولی)

ابتدا جدول کلی داده‌ها را رسم می‌کنیم، داریم:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز			
	ل			س
				عدد س + ۱

و سپس داریم:

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۸- گزینه «۱»

نحوه تغییر طرح‌ها در الگوی صورت سؤال:

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(رامتین شمشکی)

۲۶۹- گزینه «۳»

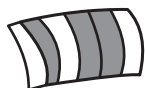
شکل صورت سؤال در هر مرحله از الگو از چپ به راست ۹۰ درجه ساعتگرد دوران می‌کند.

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(رامتین شمشکی)

۲۷۰- گزینه «۲»

با جایگزینی شکل گزینه «۲» به جای علامت سؤال الگو، شکل صورت سؤال از چهار بخش با طرح‌های زیر تشکیل می‌شود:

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز		سفید	
دو	ل		د	
	چهار		یک	عدد ۱+

و در نهایت:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه
سبز	قرمز	زرد	سفید	آبی
س	ل	ح	د	ر
دو	چهار	پنج	یک	سه

بنابراین «ج» زرد پوشیده است و «ر» آبی.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۳- گزینه «۲»

طبق پاسخ بالا، «س» شنبه و «ر» چهارشنبه وارد شده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۴- گزینه «۱»

طبق پاسخ‌های بالا، «ح» از در شماره پنج وارد شده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(غرزاد شیرممدری)

۲۶۵- گزینه «۳»

طبق پاسخ‌های بالا، آن که از در شماره سه وارد شده است، آبی پوشیده و چهارشنبه به ساختمانی آمده است.

(استرلال و منطق، هوش منطقی ریاضی)

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۶- گزینه «۴»

یکی از لوزی‌های داخل که همواره رنگی است، تأثیری در پاسخ ندارد. رنگ‌های بخش‌های دیگر دوره تناوب هشت‌تایی دارند، پس شکل ۱۴۰۵، همان شکل شماره ۵ است:

$$۱۴۰۵ = ۱۷۵ \times ۸ + ۵$$

که بخش داخلی سه تا سه‌تا و بخش خارجی یکی یکی جابه‌جا می‌شوند.

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

(فاطمه، پاسخ)

۲۶۷- گزینه «۳»

تعداد بخش‌های رنگی در شکل‌های الگوی صورت سؤال، از راست به چپ هر بار یکی بیشتر شده است:

۶, ۵, ۴, ۳

(الگوی تصویری فطی، هوش غیرکلامی)

دفترچه پاسخ ✓

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۱۷ مهر ماه ۱۴۰۵

طراحان به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسن افتاده، حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، سعید جعفری، ابوالفضل عباس زاده
دین و زندگی	بهنام رسولی، فردین سماقی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	محمدجواد آقایی، تیمور رحمتی، عقیل محمدی روش

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	رتبه برتر	مسئول درس های مستندسازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	محسن اصغری	—	فریبا رنوفی، مانده ملکی مهشید سعیدی، امیرمحمد کماسی
دین و زندگی	بهنام رسولی	بهنام رسولی	امیرمهدی افشار محمدفرحان فخاریان	محمدفرحان فخاریان	سجاد حقیقی پور
اقلیت های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—	—
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری	رحمت اله استیری	محسن رحمتی، فاطمه نقدی	—	سپهر اشتیاقی، علیرضا رمضانزاده

مدیران گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر، محیا اصغری، مسئول دفترچه، فریبا رنوفی
حروف نگار و صفحه آرا	زهره تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

فارسی ۳

۲۷۱- گزینه ۳

«جسیم»: خوش اندام

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: وظیفه: مقرر، وجه معاش [در این متن]

گزینه ۲: تحیر: سرگشتگی، سرگردانی «سرگردانی» مصدر است اما «سرگردان» صفت است.

گزینه ۴: انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی

توجه: «انبساط» به معنای «حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد؛ خودمانی شدن» است.

(واژه، واژه‌نامه)

۲۷۲- گزینه ۲

ثنا: حمد و ستایش - سنا: روشنایی، روشنی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: املای صحیح «بهر» است. بحر: دریا / بهر: از برای، برای، به خاطر، به دلیل

گزینه ۳: تحفه: هدیه، چشم‌روشنی

گزینه ۴: املای صحیح «حیات» است. حیات: زندگی، زیستن / حیات: بخشی از خانه، هم‌خانواده محوطه

(املا، صفت‌های ۱۰، ۱۲ و ۱۴)

۲۷۳- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

گزینه ۲: نوع «ا» در عبارت «الف» حرف اضافه است [منت برای خداست]. در عبارت «د» حرف اضافه [چه غم برای دیوار امت است] و در «ج» حرف اضافه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نوع حذف فعل در جمله آخر عبارت «الف» لفظی و در عبارت «د» معنایی (معنوی) است: چه غم دیوار امت را [است] که دارد چون تو پشتیبان.

گزینه ۳: نوع حذف فعل در عبارت «د» معنایی (معنوی) بوده و نوع «را» در عبارت «ب» فک اضافه (بدل از کسره) است: (در بر درختان [به عنوان] خلعت نوروژی قبای سبز ورق گرفته است).

گزینه ۴: نوع «را» و حذف فعل در عبارت «ه» به ترتیب فک اضافه و معنایی است. (ای مرغ سحر آبا تو صحبت می‌کنم: حذف فعل به قرینه معنایی [عشق ز پروانه بیاموز / جان آن سوخته شد (رفت) و آواز نیامد])

(دستور، صفت‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۷۴- گزینه ۳

(سعید پیغمبری)

ضمیر در صورت سؤال و دیگر گزینه‌ها به جز گزینه ۳، مضاف‌الیه است؛ در گزینه ۳ مفعول است.

بازش بخواند: باز او را بخواند.

(دستور، صفت‌های ۱۲ تا ۱۴)

۲۷۵- گزینه ۴

(ابوالفضل عباس‌زاده)

الف) آرایه‌های «نماد» و «تضاد» به کار رفته است:

«نماد»: مرغ سحر نماد عاشق غیر حقیقی / پروانه نماد عاشق حقیقی.

«تضاد»: مرغ سحر (عاشق غیر حقیقی) و پروانه (عاشق حقیقی)

(ب) آرایه‌های «سجع» و «تشبیه» به کار رفته است: «سجع»: برده و شده.

«تشبیه»: بحر مکاشفت (مکاشفت: مشبه / بحر: مشبه‌به). نکته: «جیب مراقبت» اضافه اقترانی است و استعاره ندارد.

(ج) آرایه‌های «تشبیه» و «تضمین» به کار رفته است:

«تشبیه»: کعبه جلال (جلال: مشبه / کعبه: مشبه‌به).

«تضمین»: «ما عبدناک حق عبادتک» حدیثی از پیامبر اکرم (ص) است.

(آرایه، صفت‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۷۶- گزینه ۳

(نازنین فاطمه هابیلوصفا‌زاده)

تلمیح: به داستان حضرت نوح و کشتی او اشاره دارد. استعاره: موج بحر استعاره از حوادث و گرفتاری‌ها

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: تلمیح به حدیث «یا ملائکتی قد استحبیت من عبدی ... ای فرشتگانم از بنده‌ام شرم می‌کنم ...» / استعاره ندارد.

گزینه ۲: «۲»: تلمیح به آیه «اللّٰهُ الذی لیس کمثلہ شیء» / استعاره ندارد.

گزینه ۴: «۴»: تلمیح به آیه ۱۵۵ سورة احزاب «... یا ایها الذین آمنوا، صلوا علیه و سلموا تسلیماً» / استعاره ندارد.

(آرایه، صفت‌های ۱۰ و ۱۳)

۲۷۷- گزینه ۴

(نازنین فاطمه هابیلوصفا‌زاده)

نصرالله منشی، کلیله و دمنه را از عربی به فارسی ترجمه کرده است نه اینکه خود، آن را تألیف کرده باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: سعدی، گلستان را نوشته است که جزء ادبیات تعلیمی است.

گزینه ۲: «۲»: شعری که ذیل بخش ستایش آمده، از سنایی غزنوی است.

گزینه ۳: «۳»: کلیله و دمنه، ذیل ادبیات تعلیمی است و هدف ادبیات تعلیمی، آموزش و تربیت است.

(تاریخ ادبیات، صفت‌های ۱۰، ۱۱، ۱۳ و ۱۸)

۲۷۸- گزینه ۲

(هسین پرهیزگار - سبزوار)

بیت «ه»: توحید موجب رهایی از آتش دوزخ است.

بیت «د»: اقرار به دانایی از همه اسرار، پوشاندگی همه گناهان و قدرت مطلق خداوند در عزت و ذلت دادن است. (که دلالت بر قادر مطلق بودن خداوند، می‌کند).

بیت «ج»: ادراک و فهم و تخیل انسان از درک واقعی خداوند عاجز است.

(مفهوم، صفت ۱۰)

۲۷۹- گزینه ۲

(حسن افتاده - تبریز)

مفهوم عبارت گزینه ۲: رزق بنده با گناه قطع نمی‌شود.

(مفهوم، صفت‌های ۱۲ و ۱۴)

۲۸۰- گزینه ۳

(حسن افتاده - تبریز)

معنی نوشته‌شده در برابر همه گزینه‌ها کاملاً صحیح هستند به جز گزینه ۳.

معنی صحیح عبارت گزینه ۳: «۳»: عابدان و زاهدان مقیم درگاه الهی به کوتاهی‌شان در عبادت الهی معترف هستند.

(مفهوم، صفت‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۸)

دین و زندگی (۳)

۲۸۱- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

اندیشه، بهار جوانی را پر طراوت و زیبا می‌سازد، استعدادها را شکوفا می‌کند و امید به آینده‌ای زیبا را نوید می‌بخشد. علاوه بر آن می‌تواند برترین عبادت‌ها باشد. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «افضل العبادۃ ادمان التفکر فی الله و فی قدرته: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خداوند و قدرت اوست.»

(هستی بخش، صفحه ۲)

۲۸۲- گزینه ۴

(مرتضی مفسنی کبیر)

این بیت جامی، مربوط به مقدمه دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش است و یادآور این مضمون است که پدیده‌ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده‌ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد؛ همان‌طور که چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.

(هستی بخش، صفحه ۷)

۲۸۳- گزینه ۲

(مرتضی مفسنی کبیر)

مقدمه اول و دوم نیازمندی جهان به خدا در پیدایش به ترتیب عبارتند از: «مقدمه اول: اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده‌ای می‌یابیم که وجود هستی‌مان از خودمان نیست (متکی نبودن موجودات به خود).

مقدمه دوم: پدیده‌ها که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند (محتاج) به پدیدآورنده‌ای هستند.»

(هستی بخش، صفحه ۷)

۲۸۴- گزینه ۴

(میثم هاشمی)

مسجد با ساخته شدن از بنا بی‌نیاز می‌شود اما موجودات چنین نیستند و پس از پیدایش نیز همچنان مانند لحظه نخست خلق شدن به خداوند نیازمند هستند. از این رو دائماً با زبان حال، به پیشگاه الهی عرض نیاز می‌کنند.

(هستی بخش، صفحه ۹)

۲۸۵- گزینه ۱

(میثم هاشمی)

با افزایش معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند. حدیث پیامبر (ص) «اللهم لا تکلنی الی نفسی طرفه عین أبدا: خدایا هیچگاه مرا چشم به هم‌زدنی به خودم وامگذار» به آن اشاره دارد.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۲۸۶- گزینه ۱

(میثم هاشمی)

هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه‌ای از آیات الهی محسوب می‌شود. در واقع، هر موجودی در حدّ خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است. از همین رو آنان که به دقت و اندیشه در جهان هستی می‌نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند و علم و قدرت او را می‌بینند.

(هستی بخش، صفحه ۱۱)

۲۸۷- گزینه ۴

(فرزین سماقی)

با توجه به حدیث «تفکروا فی کل شیء و لا تفکروا فی ذات الله» تفکر در ذات و چیستی خداوند (به علت نامحدود بودن ذات و چیستی خداوند و محدود بودن ذهن انسان) ممنوع است ولی تفکر در افعال و صفات خداوند مورد تشویق است.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۸۸- گزینه ۲

(فرزین سماقی)

با توجه به آیه «لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و هو اللطیف الخبیر: چشم‌ها او را در نمی‌یابند و اوست که دیدگان را در می‌یابد و او لطیف و آگاه است» انسان در دنیا و آخرت توانایی دیدن خداوند را ندارد که این مفهوم و موضوع از بیت «به بینندگان آفریننده را / نبینی مرنجان دو بیننده را» برداشت می‌گردد.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۸۹- گزینه ۱

(بهنام رسولی)

اینکه انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه نخست، مشکل به نظر می‌آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان و نوجوانان که پاکی و صفای قلب دارند. اگر قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشاند.

(هستی بخش، صفحه ۱۲)

۲۹۰- گزینه ۳

(بهنام رسولی)

موضوعاتی وجود دارد که نامحدودند و ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارد؛ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه، ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی کند. بنابراین با این که ما به وجود خداوند به عنوان آفریدگار جهان پی می‌بریم و صفات او را می‌توانیم شناسایی کنیم، اما نمی‌توانیم ذات و چیستی او را دریابیم.

(هستی بخش، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

زبان انگلیسی ۳

۲۹۱- گزینه ۲»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «من واقعاً معتقدم پیشرفت‌های جدید به‌طور قابل توجهی امکانات سرگرم‌کننده را در این منطقه بهبود می‌بخشد.»

- (۱) صحبت کردن (۲) بهبود بخشیدن
(۳) بخشیدن، عفو کردن (۴) فریاد زدن

(واژگان)

۲۹۲- گزینه ۴»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «او بسیار غمگین است، زیرا پزشکان فکر می‌کنند هیچ راهی برای درمان بیماری همسرش وجود ندارد.»

- (۱) غذا دادن (۲) پایین آوردن
(۳) تشخیص دادن، تمایز قائل شدن (۴) درمان کردن

(واژگان)

۲۹۳- گزینه ۴»

(تیمور رهمتی)

ترجمه جمله: «او پرستار است و در یک بیمارستان بزرگ کار می‌کند و شغلش نیازمند سخت‌کوشی و تلاش زیادی در مراقبت از بیمار است.»

- (۱) مهربانی (۲) نقش، عملکرد
(۳) فشار (۴) تلاش، فداکاری، ایثار، تعهد

نکته مهم درسی:

کلمه "dedication" همراه با "to" می‌آید.

(واژگان)

۲۹۴- گزینه ۲»

(تیمور رهمتی)

ترجمه جمله: «هر شب قبل از خواب در دفتر خاطراتم می‌نویسم تا بهترین لحظات هر روز را به خاطر بسپارم.»

- (۱) حافظه (۲) دفترچه خاطرات
(۳) نمره، امتیاز (۴) کتاب درسی

(واژگان)

۲۹۵- گزینه ۱»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «به‌نظر من، این رستوران‌های جدید، اقتصاد افتضاح شهر ما را بسیار بهبود خواهند بخشید.»

- (۱) بهبود بخشیدن (۲) منفجر شدن
(۳) به حساب آوردن (۴) احترام گذاشتن

(واژگان)

۲۹۶- گزینه ۳»

(ممبریواد آقایی)

ترجمه جمله: «بر اساس آخرین اخبار، شرکت‌ها اخیراً برای توسعه (ایجاد) نرم‌افزار ارتباطی جدید با یکدیگر همکاری کردند.»

- (۱) اتفاق افتادن (۲) تأسیس کردن
(۳) گسترش دادن، ایجاد کردن (۴) اختصاص دادن (زمان، پول، ...) به چیزی

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

تغییرات اقتصادی و اجتماعی در چند دهه گذشته، [ساختار] خانواده اروپایی را تغییر داده است. آن چه که زمانی عادی بود - دو والد، پدر شاغل، مادر خانه‌دار، ثبات مالی - اکنون استثنائی است. امروزه نیمی از ازدواج‌ها به شکست ختم می‌شود و حدود نیمی از همه فرزندان چندین سال را در یک خانواده تک سرپرست سپری می‌کنند. برخی از مادران دیگر هرگز ازدواج نمی‌کنند، برخی از والدین در اثر مرگ، زن یا شوهر خود را از دست می‌دهند و برخی از زنان و مردان مجرد بچه‌هایی را به فرزندپذیری قبول می‌کنند. یعنی تصمیم می‌گیرند بچه‌های دیگران را بزرگ کنند.

تعداد مادران مجرد بیشتر از پدران مجرد است. یک خانواده تک‌سرپرست در معرض خطر بیشتری برای پیامدهای منفی مانند کاهش درآمد، فقر و مشکلات رفتاری است. اکثر والدین مجرد انجام تمام وظایف مالی خود را دشوار می‌دانند. کاهش درآمد ممکن است آن‌ها را مجبور کند که خانواده را به خانه‌ای ارزان‌تر در محله‌ای دیگر و بچه‌ها را از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل و پول کمتری برای خرید کالا خرج کنند.

درحالی‌که فشار بر خانواده تک‌سرپرست زیاد است، مشکلات همیشه پیش نمی‌آید. اگر یک مادر مجرد بتواند وظایف مختلف مراقبت از خود و فرزندانش را مدیریت کند، خانواده او نه تنها می‌تواند دوام بیاورد، بلکه پیشرفت زیادی نیز خواهد داشت.

۲۹۷- گزینه ۴»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «پاراگراف اول عمدتاً در مورد چیست؟»

«تغییر در ساختار خانواده اروپایی»

(درک مطلب)

۲۹۸- گزینه ۴»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «طبق متن، در گذشته این مسئله عادی بود که یک خانواده اروپایی ...»
«دو والد داشته‌باشد»

(درک مطلب)

۲۹۹- گزینه ۳»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «کلمه "them" در پاراگراف ۲» به "single parents" (تک‌سرپرست‌ها) اشاره دارد.»

(درک مطلب)

۳۰۰- گزینه ۲»

(عقیل ممبری‌روشن)

ترجمه جمله: «بر اساس متن، یک پدر یا مادر مجرد ممکن است فرزند خود را از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل کند وقتی که ...»
«آن‌ها مشکلات مالی دارند»

(درک مطلب)